

RINGE EFTERSKOLE

1969

RINGE EFTERSKOLE

ÅRSSKRIFT

1969

40. ARGANG
UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

INDHOLD

Formanden	3
<i>Verner Tange</i>	
Soluret	5
<i>Gunnar Kjær</i>	
Den gamle spillemand	9
Hver glans hver plet vil jeg bære	11
<i>Karl Hedemann</i>	
Frigørelse	16
<i>Birthe og Frede Hansen</i>	
Verden er ung	21
<i>Jørgen og Christian, Oda og Peder Sauer</i>	
Hvad betyder noget?	23
<i>Karen og Knud Knudsen</i>	
Kunsten som leg og udtryk for personlighed	27
<i>Aage Stokholm</i>	
Trods alt det fine	28
<i>Hanne Rasmussen</i>	
Kære gamle elever	32
Make love not war	39
<i>Ruth og Asger</i>	
Til Årsskriftets læsere	42
<i>Familien Mogensen</i>	
Faget sløjd	44
<i>Lars Liengaard</i>	
Hilsener	46
10 år efter	48
Elevliste	67
Elevforeningens regnskab	70

Formanden:

Når jeg atter i år skal yde mit bidrag til årsskriftet, har jeg valgt at give udtryk for mit personlige syn på den danske ungdoms- og efterskoles stilling til eleverne og deres undervisning.

Der er jo forskellige meninger om, hvorledes en efterskole skal fungere i det daglige. Nogle mener, at man bør lade eleverne bestemme det hele selv (altså flertallet), og andre mener det stik modsatte, og begge dele er efter min mening lige uheldige. Man må gøre sig klart, at netop unge i 15-16-års alderen har mere end nogen anden aldersgruppe brug for at blive vejledt og sat igang, og det må da også være betryggende for de forældre, der sender deres unge på skole, at det så ikke er overladt til et tilfældig elevflertal at bestemme, hvorledes undervisningen skal foregå, hvad eleverne skal lave, og om de overhovedet vil lave noget.

Dermed mener jeg ikke, at elevernes mening ikke skal høres, selvfølgelig skal den det, men det må være sådan, at man derudfra, fra skolens side fastlægger den daglige undervisningsplan, og jeg er overbevist om, at flertallet af de unge vil være bedst tilfreds med, at det er sådan, og at mange vil opdage, at de, hvis de selv vil, kan tilegne sig stor viden og udvikle personligheden meget gennem et efterskoleophold.

Derfor er det mig uforståeligt, at man fra enkelte skolers side kan være tilfreds med at lade 10 måneder gå på helt tilfældig vis, megen kostbar tid går til spilde, og det synes jeg, er en forbrydelse mod de unge. En del vil selvfølgelig lige i øjeblikket mene, at det er veldig rart at bestemme det hele selv, men jeg er sikker på, at de fleste vil føle sig snydt i sidste om-

gang. At det så er lige så uheldigt, hvis man fra skolens side fuldstændig afskærer de unge fra at få nogen som helst indflydelse, ja, det skal jeg da være den første til at indrømme.

Derfor er det mig en glæde at se, hvorledes Kjær og hans kone i samarbejde med lærerstaben har forstået at anlægge en linie mellem de to nævnte yderpunkter, at planlægge undervisningen sådan, at hverken eleven eller forældre vil føle sig snydt bagefter, men at man føler, at her på denne skole drejer det sig om at lære de unge noget, at råde og vejlede dem og dygtiggøre dem til at møde og løse de krav og opgaver, som samfundet vil stille til dem i hverdagen.

Og hermed ønsker jeg alle, der læser dette årsskrift, en glædelig jul og et godt nytår.

Verner Tange.

Soluret

På mit skrivebord står der et solur, som er skænket os af gamle elever. På siden af det er indgraveret følgende: Gør som jeg, tæl kun de lyse timer. Hvor er der egentlig megen visdom nedlagt i det citat. Det noterer man sig f.eks. hver gang årsskriftet skal skrives. Man kan ikke begribe, at »regnskabet« kan stemme, at overskuddet er så stort, — men ligegyldigt hvor kritisk man forsøger at forholde sig, overskud er der! Det må vel betyde, at vort sind er indrettet ligesom soluret, at det er bestemt til at vende sig mod lyset. Det kan simpelthen ikke fungere uden lys.

Men soluret er jo også et timeglas, og når man mindes det, kan man vel egentlig godt blive en smule vemodstemt. Man konstaterer i det mindste, at tiden løber hurtigt — så hurtigt, at det kan knibe at følge med. Tiden er så modsætningsfyldt. Ser vi nemlig fremad, da synes det, som om der er oceaner af tid, men når den er gået, må vi konstatere, at alt, der skulle nås, ikke blev nået, og det er det, der slider os ned!

Jeg tænker ofte på verslinierne i sangen: Nu falmer skoven . . ., hvor der står:

Og når til sidst på Herrens bud
vort timeglas udrinder
en evig sommer hos vor Gud
i paradís vi finder.

Dersom vi forstår dette vers af Grundtvig, da viger vemo-

digheden overfor tanken om vort timeglas, og man føler sig atter på solside. Det er nu sikkert nok sådan, at des mere voksne vi bliver, des større føles taknemligheden over, at vi ikke er naturen lig, hvor alting falmer og forgår, og over, at vi har en anden skæbne i vente, det til trods for, at mange af vore handlinger kun berettiger os til at dele vilkår med naturen.

Disse tanker fører mig også ind på den velsignelse det danske folk fik med de frie skoler, hvad har de ikke betydet for menneske- og folkelivet i de nu godt og vel hundrede år, de har bestået, men er deres timeglas ved at udrinde? Tænker vi tilbage, da kommer vi til solurets status — lyse tider — men hvad med fremtiden?

Jeg synes, at der i vort samfund fuskes alt for meget i forholdet til de unge. Der er en tendens til ud fra modernistiske tanker at mene, at frihed er uden forbindelse med ansvar. Det er, som om det helt glemmes, at i samme øjeblik ansvaret ikke er frihedens følgesvend, da er vi ude i tøjlesløsheden. At tage ansvaret fra mennesket er i virkeligheden det samme som at henføre det til utilregnelighedsgruppen. Denne dybe, alvorlige konsekvens skulle disse moderne psykologidemokrater gøre sig helt klar. Det hjælper nemlig ikke noget, at deres teorier er elegante og besnærende — for endnu engang må een af livets sandheder erkendes: Det er ikke guld, alt som glimrer!

Jeg vil ikke påstå, at disse moderne pædagogiske tanker bevdst stiler mod menneskehedens anarki, men anarki bliver resultatet, der hvor man unddrager sig livets grundlove, det har vi set eksempler nok på. En af disse grundlove er, at man ikke kan forholde sig teoretisk til sine medmennesker, dersom man vil dem noget positivt. Hertil vil den modernistiske fløj sagtens svare, at man heller ikke skal ville sine medmennesker noget, de skal, hvad de selv vil.

Det lyder godt, og teoretisk kan det lyde sandt, men det er blot ikke sandheden, for dersom det var sandheden, er den livsorden, vi kender, meningsløs, da havde vi ingen anden mission end at avle og dø — at fortsætte livet ville kun være en hindring for de børn, vi sætter i verden.

Nej, livets sande hensigt er, at vi mennesker i alle aldre er bestemt til at støtte hinanden — at de unges øjne skal drage nytte af de ældres erfaringer og omvendt, og gennem denne gensidighed *påvirke* hinanden til at blive bedre egnet til det skønne, men vanskelige menneskeliv. Til det sande menneskeliv er kampen knyttet. Kamp må der til, dersom livet skal gro, og det skal vi lære vore unge, ellers fører vi dem ud i fallittens håbløshed. Det er en kendsgerning, at vi mennesker ofte må sige hinanden sandheder, men det betyder ikke, at vi derved undsiger friheden — tværtimod undsiger vi herved den fornærelse, der angriber mennesket. Vi må aldrig glemme, at den frie skole er ordets skole, der hvor man taler med mennesketunge og opfører sig på et menneskeligt plan. Vi må lære de unge at føre kampen for menneskelivet og menneskeværdighedens fremme. Alt andet er tant og pjank!

Nogle vil sige, at med ovenstående er vi tilbage i de gamle fraser, og dem kan vi ikke leve på. Det er sandt, at udviklingen aldrig må standse — heller ikke den menneskelige — men udviklingen vil heller ikke gå i stå, dersom vi har fantasi og evne til at omsætte og forme den legering, som menneskelivet nu engang består af. Det er tåbeligt at tro, at vi med held kan fornægte vor egen oprindelse, hvorimod det er rigtigt, at vi både kan og skal forsøge at højne hinanden mod vor fælles bestemmelse. Holder vi blot fast ved det syn, at mennesket er skabt i Guds billede, og ikke er af abeart, da er det helt klart, at vi ikke alene kan bringe fornyelsen ved at hjælpe hinanden til at nærme os målet med vor større indsigt psykologisk og pædagogisk, men da også i høj grad ved at tage alle moderne hjælpemidler i brug, som vor tid har skænket os.

Kan det lykkes at flertallet på vore skoler også fremover går ind for den gammelkendte og prøvede opfattelse af at holde skole, da vil der ikke alene ske en fornyelse i vort arbejde, men da vil vi også have en reel mulighed for at pege på et ståsted for de unge, og det er netop det, ungdommen til alle tider har brug for.

Sejrer derimod den opfattelse, at ungdommen skal have lov

at fornede sig selv og deres omgivelser, medens vi passive er tilskuere til denne udslukning af menneskeværdigheden — og med en sådan holdning tror os demokratiske — da er timeglasset ved at udrinde, ikke blot for vor skoleform, men også for ungdommens fremtid.

Men jeg er så optimistisk at tro, at solurets funktionelle forudsætning — lyset — også er menneskets. Jeg tror, lyset vil sejre for vor skoleform, så den vil få fremtid, som den har minder, og jeg vil slutte med Nis Pedersens betragtninger over lys og mørke:

Mørket er ikke så mørkt,
som det synes
den dag glæderne ødes,
hvis blot det vil erindres,
at det er i mørket
morgenrøden fødes.

Gunnar Kjær.

Den gamle spillemand

En af de største glæder jeg har i min ret høje alder, er dette, at jeg stadig får lov at spille til folkedans i Efterskolen, hvor jeg nu har spillet i mange, mange år. Jeg elsker at se unge mennesker, se, hvordan de vrimler og boltrer sig i salen med Erling Andersen midt på gulvet til at forklare dem og vise dem, hvordan man danser folkedans.

Jeg sætter Danmarks Efterskoler og Højskoler meget højt, fordi de værner om de gamle kulturer, folkedans og så den store rigdom, vi ejer i alle vore gamle, skønne fædrelandssange og folkesange.

Med disse linier sender jeg jer alle en venlig hilsen — nærværende elever og tidligere elever, lærerinder, lærere, forstander Kjær og frue samt deres børn.

*Glædelig jul og godt nytår.
Den gamle spillemand*

Det er mig en glæde her i årsskriftet at kunne medtage en hilsen fra den »gamle« spillemand Johan Hansen, Bøgehoved. Hansen vil være kendt af samtlige læsere af dette årsskrift, han har nemlig spillet for Ringe Fri- og Efterskoles elever siden 1908. Alle årgange kender Hansen som en stille, beskeden mand, der rigtig er i sit es, når han planter sig midt i elevflokkene med sin gamle fiol og spiller op til de gamle danse.

Jeg opsøgte Hansen i hans hyggelige hjem derude i Bøge-

hoved for et par dage siden. Mit ærinde var at få en hilsen med til alle jer gamle elever, og da jeg spurgte ham, om jeg måtte sende en hilsen fra ham til hans mange venner spredt ud over landet gennem dette årsskrift, sagde Hansen: »Jo, da, jeg vil gerne, meget gerne, have en hilsen ud til de unge mennesker, som jeg har haft så megen glæde af samværet med, hvis det ellers kan interessere dem«.

Denne udtalelse er helt typisk for Hansens beskedenhed. Jeg tror at kunne sige på alle gamle elevens vegne, at de kom til at værdsætte denne gamle spillemand højt, først og fremmest som menneske, men også fordi han med sit spil bragte dem i levende forbindelse med et stykke dansk kulturarv.

1908 — 1969 — og stadig i vigør — det er et langt spand af år! I det tidsrum har Hansen spillet under *fire* forstandere. Det var en oplevelse at sidde og høre på den gamle spillemands beretning om de mange år, han har været tilknyttet skolen. Fra 1908 til ca. 1918 måtte han »nøjes« med at spille de gamle svenske danse — de danske blev først samlet efter 1918. »Joe«, sagde Hansen, »dengang vi fik de danske folkedansemelodier samlet, følte jeg en stor glæde ved at være kommet igang med et stykke dansk kulturarbejde. Denne glæde har aldrig fortaget sig, men er blevet styrket år for år. Da forstander Hedemann tiltrådte, og han spurgte mig, om jeg ville fortsætte, sagde jeg: »Tror du ikke, jeg er blevet for gammel? Tror du nu også, at de unge bryder sig om at have sådan en gammel mand til at spille for sig?« Hedemann svarede: »Du skal bare spille — så skal de unge nok danse!« Hedemann fik ret, de unge dansede med livsens lyst videre til den gamle fiol — og de danser stadig med samme lyst og glæde til den gamle spillemands toner, og selv er han så ung som aldrig før.

Ung vil den altid være, der som Hansen har værdier at bringe videre til de unge slægter.

Han hilser jer, og håber, at mange af jer bringer det kendskab til de gamle melodier videre, som han har spillet ind i jer.

Hansen og hans milde, fine kone sender jer ønsket om en glædelig jul og et velsignet nytår.

Hver glans hver plet vil jeg bære...

En af vore mest sungne fædrelandssange, den man altid kunne, når man ikke havde sangbogen med — Jeg elsker de grønne lunde — er en uforbeholden kærlighedserklæring til Danmark. Den elskes — eller elskedes af børn såvel som unge og ældre for sin enkle melodi og sine ligefremme, ukunstlede ord. Fra den har vi ovennævnte ord, som måske rummer mere dybde, end vi forstår, når vi synger den — som en fanfare.

Vel er det dejligt, når man bæres af stemning om alt det skønne, som vort land, vor historie kan fremvise, og vel er det reelt af digteren også at ville vedkende sig ansvaret at være med til at bære det tunge, det mindre strålende, også de fejl, som er begået af andre: »hver plet, der falder på Danmarks navn«. — Måske fristes man undertiden til at tænke: Det kunne du sikkert have ordnet på en bedre måde. — Bagklogskab er ofte noget, som bruges af mennesker, der ikke er i stand til at udøve noget selv.

Først prøver vi at anvende — »Hver glans hver plet vil jeg bære« — på et enkelt menneske. Hvorfor ikke tage sig selv først, dernæst sin nærmeste slægt, sin skole, sit folk og land.

Udfører man et reelt stykke arbejde, der angår andre mennesker, har man så krav på anerkendelse? — I alt fald kan det være opmuntrende at få det.

Os, der har undervist, og de, der underviser i skolen, ved, at den anerkendelse eleverne fortjener, bør de have.

Det opildner dem til at gå videre med det foreliggende. Juridisk krav på anerkendelse kan ingen få. Måske kan det tales om moralsk ret. Fortjent påskønnelse og god vilje vil virke som solskin for planter. Livet vil udfolde sig, initiativet vokse, og mennesket dermed.

Hvad så, hvis der sker fejltrin for mennesker, eller de begår noget, de bør afholde sig fra — eller dadles for? — Noget, der bringer ulykke for dem selv og andre?

Hvis det gælder en selv, er vi vel hurtige til at mene, det burde være ugjort, men de andre må sagtens kunne undskylde os for så lidt. — Det er rigtigt — selv om det modsatte ofte sker. — Rigtigt, hvis vi selv i påkommende tilfælde er rede til — store nok til — at undskylde vor næste og prøve at bringe ham på ret køl.

Det er så let at se sine egne fejl og undskylde sig. Det er endnu lettere at se andres fejl — og lade være at undskylde dem. For det må de jo selv rode med og bøde for.

Langt hellere vil vi, at den glans, der er over en andens færden, måtte nå så langt, at den også kan skinne på os.

I et hjem er det først forældrene, der må forstå at leve sådan, at de om børnenes liv fra første færd og så langt, det er muligt, kan sige: Hver glans hver plet vil jeg bære . . . — Det kan kun praktiseres, hvis der bag opdragelsen er kærlighed. Den kærlighed, der ikke tales om, men som er det bærende gennem alle forhold. — Ja, så stor, at børnene ikke kan nænne at træde på den, — så stor, at børnene, når de kommer ud blandt andre, stadig har den følelse i sig, når de står over for et vanskeligt valg — eller kommer i kriser: Det der kan du ikke gøre. Det vil være imod det, vi lærte af far og mor derhjemme.

Der må kærlighed og ansvarsfølelse til over for sin egen slægt, når mottoet er: »Hver glans hver plet vil jeg bære«.

De frie skoler: Højskoler — friskoler — efterskoler har i tidens løb haft deres store betydning for vort folk. — Vel ikke helt forkert ramt, når man siger, mottoet var: Hver glans hver plet vil jeg bære. — I alt fald for de mennesker denne skole var idealet. Indsatsen måtte til syvende og sidst hvile på kærlighed og ansvar. — Lad så være, at der kan påpeges en masse fejl og mangler, som alt menneskeværk har i sit kølvand. — Da dette er i et elevskrift for efterskolen, vælger jeg at bruge den som »arbejdsmark«.

Oprindeligt var der ingen, der talte om efterskolen som et

supplement til folkeskolen, forstået sådan, at folkeskolen var den førende og efterskolen nr. 2.

Selvfølgelig var og er det meningen, at eleverne skal dygtiggøres, fagligt. — Men tillige ønskede og tilstræbte skolens leder sammen med sine medhjælpere at give skolen det indhold, at den var et hjem for de unge — med den samme forpligtelse for lærere som elever, at hver glans hver plet vil jeg bære, som falder på skolens navn. Fælles om at dele, fælles om at bære. — Intet gør heller en skole stærkere end denne fællesskabsfølelse. At eleverne forstod: Det er dig og mig, der må hjælpe til, at der kommer så god en kammeratlig tone ind som muligt. — Her må ikke forekomme nogen udskjelser. — Lærerne og lederen fælles i ansvarsfølelse over for hinanden og eleverne om at bygge dette skolehjem.

Det er krævende for de, der trækker læsset, men umådeligt rigt, når det lykkes.

Vel vidende, at efterskolens kår fra første færd til i dag — 1969 — er undergået vældige forandringer, er det mit personlige håb, at de, som lever på en sådan skole, stadig kan og vil gå ind under kravet (og forjættelsen): Hver glans hver plet vil jeg bære. — Det giver en fast hånd på roret, som styrer skibet.

Når de unge kommer gennem skolealderen og skal ud i arbejdet, det være sig ved landbrug, håndværk, industri, skibsfart eller andet, er det af største betydning, at de på deres plads stadig kan føle sig knyttet til det danske folk, som det samfund, de er medlemmer af — og stadig kan vedkende sig: Hver glans hver plet vil jeg bære, som falder på Danmarks navn. — Måske mere krævende nu end nogensinde før.

Men trods de store forandringer, maskinkulturen medfører, er det dog her og nu, de skal leve.

Jeppé Aakjær skrev engang om den danske bonde:

— Så længe du i furen går,
så længe du har arbejdet kær,
skal Danmark lægge fold til fold
i sol og storm og bygevejr.

Nu går bonden ikke længere i furen. — I tusindvis forlader

mennesker landbruget. — Samfundet ændrer form — i stormskridt. Men trods alt det, som de nye medførere, må vi stadig holde fast på, at Danmark er vort: Her har jeg rod, herfra min verden går.

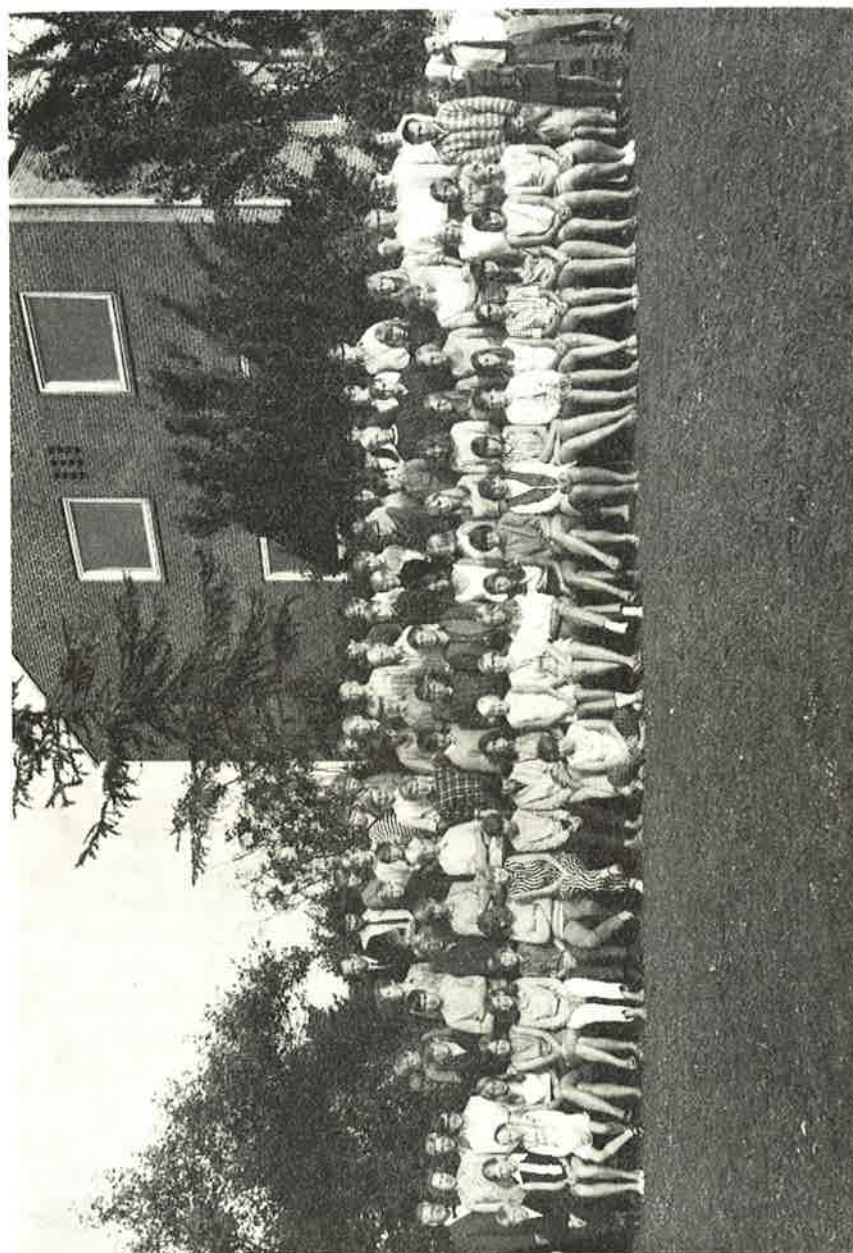
Fortiden opviser trods al romantik dog mange fejl. Fremtiden med sin mekanik vil gøre det samme.

Måtte det være muligt også for en ny tids danskere at stå sammen om et dansk folkeliv, hvor vi stadig kan føle og synge:

Hver glans hver plet vil jeg bære,
som falder på Danmark navn.

Hilsen til alle gamle og nuværende elever. Glædelig jul og et godt nytår.
Karl Hedemann.

Glædelig jul og et godt nytår ønskes alle gamle elever.
Ingrid Pedersen.

Eleveholdet 1968-69

Frigørelse

I vores tilværelse anbringes vi i skiftende sociale grupper, og vi låses fast indenfor de grænser, der kulturelt og socialt er sat for, hvad der kan accepteres. Alligevel ser vi unge, som går uden for disse grænser og skaber deres eget samfund mere eller mindre isoleret fra det officielle samfund.

Forklaringerne på disse unges handlinger har været mange, men en af de forklaringer, som går igen, er de enkelte unges karakterbrist, dårlig opdragelse og afvigende personlighed. Bøger, aviser, radio og TV — alle kommunikationsmidlerne — søger at samle opmærksomhed omkring disse unge, sære væsener. De fleste betragter dem som »ungdomsproblemer« — kun alt for få tager dem som et udtryk for et samfundsproblem.

Vi har to muligheder: Vi kan fordømme, eller vi kan gøre et forsøg på at forstå, — og er det da ikke det mest nærliggende at prøve på at forstå?

Fælles for disse unge er, at de har lyst til at eksperimentere med tilværelsen, og at de prøver på, om de kan finde nye muligheder. De har det, som man kan kalde en musisk holdning til tilværelsen. I deres musik, deres billedkunst og påklædning ser vi tydeligt deres trang til at eksperimentere. De vender sig i mange tilfælde mod urimelig og ubegrundet tvang — ofte ved at tilsidesætte almene regler for god opførsel. Deres handlinger støder os, men glemmer vi ikke, at man for at blive hørt kan blive nødsaget til at gribe til drastiske midler?

Hvis der bag de unges handlinger ligger en ærlig vilje til at forme en bedre og mere menneskelig tilværelse, er de så ikke på den rette vej? De prøver på at ændre vort samfund, og de prøver at oparbejde deres selvsikkerhed og egenaktivitet — og

er det ikke det, som vi i vore skoler i dag arbejder hen imod? Har ændringerne inden for børneopdragelsen og uddannelsen ikke overalt været barnets og den unges frigørelse fra autoriteterne og en påvirkning mod selvstændighed og engagement? Har vi ikke bevidst søgt at skabe mennesker, der er anderledes? — Man må undre sig over, at de så angribes så voldsomt for, at de virkelig gør og mener anderledes.

Om provoer, hippier el. a. — som kun er et mindretal blandt landets unge — skal give os anledning til bekymring, ja, det må bero på en personlig vurdering. Disse unge og deres mål synes ikke at være særlig alarmerende. Det, som er alarmerende, er snarere det officielle samfunds reaktioner. — Det er alarmerende, når »pæne« damer og herrer på offentlige steder overfuser langhårede! Det er alarmerende, når flokke af »pæne« mennesker griber hippier og tvangklipper dem, — og når politiet i storbyer slår fredelige demonstranter ned, eller, som det var tilfældet i South Carolina, skyder dem ned under henvisning til at ro og orden skal opretholdes, så er det endnu mere alarmerende!!

Når man finder det rimeligt at anvende vold — fra hvilken side det så end er — når den bevidste eller ubevidste provokation kalder på vor intolerance og den lille facisme i os, så er det alarmerende!

Vore skolers store opgave idag må være at føre børnene og de unge igennem oplevelser, som giver selverkendelse og forståelse af det sociale spil mellem mennesker.

Det er en hård og en vanskelig kamp, de unge skal føre, hvis de skal bevare deres integritet og egenart, samtidig med at de skal glide harmonisk ind i vort samfunds sociale mønster. Hjemmets normer er i mindre og mindre grad altdominerende, og det skaber usikkerhed og utryghed. I vort foranderlige samfund kan forældrene ikke længere skabe børnene og de unge »i deres eget billede«.

De unge tvinges mod deres egen aldersgruppe, og de tvinges til at udfolde deres sociale liv med andre på samme alder, — og dette er blot et af de forhold, som styrker og støtter adskil-

lelsen mellem aldersgrupperne.

Ungdommen er blevet et marked! Industrien prøver på at dække ungdommens behov: Det gælder daglige fornødenheder, beklædning, grammofon, båndoptager, møbler m.m., og underholdningsbranchen har sørget for, at de unge har fået fælles symboler.

For at forhindre at grundvolden vakler under den forvirrende påvirkning fra alle sider, må de unge i vore skoler have en forstående, tålmodig hjælp til selvhjælp for at deres indtræden i vort samfunds sociale mønster kan foregå uden for bitre erfaringer. Lærerne i vore skoler må have en fast tro på, at de i deres samvær med eleverne kan øve en god indflydelse, ikke blot på mængden af viden, men også i høj grad på de menneskelige værdier.

— Vi må prøve på at forstå de unge, når de går deres egne veje!

Til mine forældre

jeg blev ikke det, I ventede —
jeg blev alt det, I havde frygtet —
I lod mig vokse op
næret ved jeres afsavn.
I opdrog mig med skjulte tårer —
opdrog mig
til at leve jeres liv — fortsatte det —
skal jeg sige:
sådan levede I, I gjorde ret —
altså er det godt at leve sådan.
skal jeg?
eller skal jeg dræbe håbet i jer?
fortælle jer, at jeg ikke blev som I —
at min verden er en anden end jeres,
min glæde,

min smerte en anden end jeres —
vil I tro på min tak til jer?
på min tak til livet?
eller vil I sige:
han fik alt,
han tóg alt fra os,
og giver os intet tilbage,
andet end sorg og skuffelse.
jeg ved, I har ret, når I siger det.
jeg tror jeg har ret, når jeg går
til mit eget land.

men jeg går tøvende —
jeg går langsomt og tungt —
men jeg tror, jeg skal gå.

(Gustav Munch-Petersen).

De bedste ønsker om en glædelig jul og et godt nytår.

Birthe og Frede Hansen.

Verden er ung

Når man ikke længere kan kaldes lærer og desårsag ikke kan søge sine åndelige stimulanser blandt elever, på lærerværelse og lignende steder, — ja, så må man søge at få sit behov dækket ad anden vej.

Derfor har vi, undertegnede, meldt os til en studiekreds, hvis emne er: 30'erne set fra 60'erne og omvendt.

Under behandlingen og diskussionen af dette emne har vi læst Mogens Klitgårds radiatoroman fra 30'erne »Elly Petersen«. I romanens niende kapitel kan læses en beskrivelse af vor jordklode og det liv, der rører sig på den. Denne beskrivelse er stadig aktuel, og den bør læses. Den lyder sådan:

»Og så er det en almindelig hverdag i juni. En almindelig guddommelig, handlingsmættet hverdag med tingene i skred og udvikling, en kogende gryde af foretagsomhed og myrderi og selvopholdelsesdrift, en klodeomspændende slagmark fra sol står op til den går ned, en almindelig hverdag med had og sult og drift og kærlighed, der pisker alt levende til handling, dybt under jordens overflade hamrer pneumatiske bor, højt over skylag og bjergtinder maler flyvemaskinpropeller den tynde luft, alt levende på kloden er i dirrende aktivitet under solens stråler, men højere end fugle og insekter glider mennesket på sine metalvinger i den blå luft, og dybere end ormene raser og hamrer det i mørke, kilometerlange gange under klodens overflade, i vanddråben og under græstotten myldrer livet, i havets dybder myldrer det, i luften og i jorden myldrer det, det knager af vækst og stønner i afmægtighed og raller i døds kamp, det lever og myrder og æder og formerer sig på overfladen af denne klodeært, der sejler sin afstukne bane i det evige univers.

En almindelig hverdag med livsudfoldelse og mord og sult.

En brølende og frådende livskamp er hverdagens musik, ur-skovens tusinde lyde, hyænerens gøen, tigerens brøl, maskingeværets knitren, musens pib og kanonernes torden og bombers hylen og menneskefødders klapren over stenbroen, gennem et brus af lyde skrider hverdagens timer frem, brølet fra uendelige kvægjorder i den argentinske pampas, brølet fra Chicagos svineslagterier, brølet fra slagmarker og bomberamte byer.

Det var altid hverdagens musik, men brølet var aldrig så højt som i dag. Det er hverdagens musik over alt, men brølet er højest, hvor mennesker færdes.

I brølet er der nuancer, fødder går over et gulv i et stille laboratorium, nyfødtes spæde skrig blander sig i koncerten, et menneske ånder anspændt foran et mikroskop, den syngende lyd af en murerske trænger igennem, en gravemaskine æder en ny kanal gennem en frossen tundra, ekspeditionen trænger gennem ødemarken, olieborerne synger, plovene synger, spinkle lyde i brølet af en verden, der fødes, en stille sang bag brølet af død og ødelæggelse, en sang om menneskeheden, der famler sig op af mørket, en spinkel tone i ouverturen, der siger, at nuet er fortid og tegner et drømmebillede af det, som kommer, en håbets lyse tone i mørket: Verden er ung«.

Passer denne beskrivelse også i dag? Nogle stikord: Vietnam, Biafra, Sydamerika, Mellemøsten, USA, Sovjet, prestige, magt-balance, økonomisk interesse, våbenfabrikation, våbenleverance, handel, erhverv, konkurrence, o.s.v. Ødelæggelse. Genopbygning. Håb.

Verden er ung. Men.

Vil det hele gentage sig? Måske. Men verden *er* ung.

Hermed sendes alle en hilsen med ønsket om en glædelig jul og et godt nytår.

Jørgen og Christian, Oda og Peder Sauer.

Hvad betyder noget?

Det ser ud til, at der er stor misfornøjelse med den verden, vi selv har skabt. Det kommer skarpt frem af følgende citat, som er skrevet af en engelsk forfatter. »Underholdningen øses ud i biografernes passive mørke eller gennem juke-boxens kollektive hypnose. Og samfundets splittelse er endegyldigt nået i televisions-familiens flimrende liv, hvor man hver for sig sidder tavs opslugt af det skyggeagtige skuespil, der opføres«.

Ikke nok med at vi er utilfredse med den udvikling, vi har nået. Der er faktisk mange, der synes, at den har taget en skæv retning, og hvad værre er: de fleste mener, at der ikke er noget at gøre ved det. Man kan jo ikke kæmpe imod udviklingen, hedder det.

Er dette billede af den verden, vore børn skal vokse op i? Eller er billedet groft tegnet?

Adskillige midaldrende mennesker har oplevet en barndom, hvor de fik den væsentligste personlighedspåvirkning gennem forældrenes indflydelse, et enkelt dagblad, et skikkeligt ugeblad og en skole, hvis synspunkter på det nærmeste svarede til forældrenes. I dag påvirkes og præges barnet af en mængde forskelligartede faktorer. Det hører meget, som forældrene ikke synes om, det ser sider af tilværelsen, som de gerne ville have holdt ude fra dets erfaringsområde, og det alt sammen på grund af vore massespredningsmidler. Barnet er ude for et voldsomt bombardement af påvirkninger, forvirrende, voldsomme, chokerende, usammenhængende og modstridende. Sådan tegner billedet sig, når vi tager de mørkeste briller på. Man kan jo også betragte det i et mindre farvet lys. Vor tids børn får deres erfaringsområde udvidet i en grad, som vi andre har svært ved

at forestille os. De ser på nærmeste hold affyring af rumraketter, karneval i Nice, jordskælv i Japan og sildefiskeri i Østersøen, og alt dette sker i løbet af fem-seks minutter. Hvad kan det ikke blive til i det lange løb?

Det er faktisk svært at få klarhed over, hvilken indflydelse det har på barnets personlighedsudvikling, at det er ude for alle disse påvirkninger fra de moderne massemedia. Det er ikke let at blive enige om, hvad der er godt for mennesket. Skal man drøfte, hvilke følger de forskellige påvirkninger har for barnet, bliver det jo ret interesseløst, hvis der ikke bag ved hele problemstillingen ligger den grundantagelse, at noget er bedre end andet.

Tager børn skade af pop-musik? Skal de have, hvad de kan li', eller hvad vi voksne mener, de trænger til? Betyder det i det hele taget så meget, hvad vi giver dem i den alder? Gør det egentlig så meget, om de får en lille forskrækkelse engang imellem, — de skal jo vænne sig til livets barske realiteter? Psykologer er som bekendt enige om, at de tidlige barndomsoplevelser kan få stor og gennemgribende indflydelse på den voksne personlighed, men selv på grundlag af denne viden, er det svært at udtale sig med større sikkerhed om forholdene i al almindelighed. Børn og voksne lever i forskellige emneverdener, og hver enkelt oplever verden på sin egen maner. Ud fra psykologisk-pædagogiske synspunkter kan man ikke afgøre om pop-musik er at foretrække for andre musikformer, men man kan fastslå, at det er fejlagtigt at tro, at den med tiden vil føre til en »højere« musikform, ved ligesom at bane vejen — at skabe interesse. Det samme gælder det synspunkt, at læsning af »seriehæfter« kan have betydning ved ligefrem at vænne folk til at læse, så de senere går over til at læse lødigere litteratur. Det ser snarere ud til, at læsning af seriehæfter ikke har den effekt, men at den ligefrem forhindrer folk i senere at læse egentlig litteratur. Når det drejer sig om børns »serielæsning«, kan man i de fleste tilfælde tage sagen let, hvis barnet også læser anden litteratur. De populære seriehæfter som f.eks. Anders And er jo ret uskadelige, men man må erkende, at læsning af disse

er også med til at skabe en livsholdning på væsentlige områder.

Stort set kan man vel sige, at børns læsevaner bestemmes af det milieu, de vokser op i. Har forældrene interesse for at læse, for hvad børnene læser, og for at læse for børnene og tale med dem om det, de har læst, så kommer bogen også til at få sin plads i barnets liv. Der er ingen tvivl om, at den gode børnebog, den der på kunstnerisk forsvarlig måde behandler centrale problemer for børn, er med til at føre barnet ind i den virkelige litteraturs verden. På samme måde vil også de sang- og musikformer, der bygger på den ægte barnlige udfoldelse, danne grundlag for en rigere musikalsk udvikling op gennem årene.

Begge former trænges i disse år hårdt af billige massevarer, der tilbydes børnene ud fra rent forretningsmæssige interesser. God smag er ikke medfødt, men erhvervet, og den ene slags smag er for et barn lige så let at erhverve som den anden. Derimod kræver det en indsats fra den voksnes side — at gøre opmærksom på kvalitet.

En rigtig god jul og et godt nytår.

Karen og Knud Knudsen.

Kunsten som leg og udtryk for personlighed

Kunsten går både ud på at kreere, d.v.s. at skabe noget og på at rekreere, d.v.s. vederkvægelse, forfriskelse eller hviletid.

Af disse to opfattelser anser jeg den, der betragter kunsten som rekreation, altså som ren og skær leg for den vigtigste. Hvor meget vi end beundrer alle former for udødelig skaber-evne, det være sig indenfor maleri, arkitektur eller litteratur, tror jeg dog, at den sande kunst kun kan vinde mere almindelig udbredelse og gennemtrænge hele samfundet, hvis der findes en masse mennesker, der kun dyrker kunsten som tidsfordriv uden nogen som helst forhåbninger om at vinde et udødeligt navn som kunstner.

Det er derfor af mere betydning, at alle børn og alle voksne er i stand til at skabe et eller andet selvstændigt arbejde som tidsfordriv. Vi ved, at alt hvad amatøren foretager sig, skyldes en umiddelbar trang og kun i denne umiddelbarhed lever kunstens sande ånd. Det, der særligt er karakteristisk for leg, er jo, at man leger uden egentlig grund, og det er en absolut nødvendighed, at der ikke gives nogen grund. Vi er ude af stand til at forstå kunstens og det væsentlige i kunsten, hvis vi ikke erkender, at den slet og ret er et overskud af legemlig og åndelig kraft, der virker frit og uhæmmet og kun er til for sin egen skyld.

Finsans er nærbeslægtet med smag og kan være medfødt hos en kunstner, men den højeste glæde af at betragte et kunstværk opnår man kun, såfremt der bag ved værket gemmer sig et fond af viden og kundskab. For hvad en kunstner så end giver sig af med, ytrer hans karakter sig i hans værk.

Aage Stokholm.

Trods alt det fine

»Trods alt det fine i fremmed duft
helt ren alene er hjemmets luft.
Dér møder bare det barne-sande,
og synden hysses ifra dén pande;
til hjemmet hist står der åbne døre:
thi dérfra kom det, — og did det føre!«

»Skriv om noget fra seminariet«, sagde Gunnar Kjær en formiddag ved ti-kaffen. Dette emne burde jo iflg. den nye læreruddannelseslov være udtømmeligt, men den Kjærskes opfordring til, at jeg skulle give mit besyv med i dette elevskrift, fik mig til at gøre status: »Hvad fik du egentlig »ud af« de tre år på »Haderslev Statsseminarium«? Og var det ikke »bare« en masse nye engelske gloser, lidt om Rifbjerg, en masse om politik, en lille smule regning og »alt om« pædagogik og psykologi?« Tørre emner som ikke kan interessere ret mange? Nu er psykologi jo kommet på mode, så måske det alligevel var en idé at gøre sig nogle tanker desangående. Men en tør gennemgang af psykologi-timerne bliver det ikke. Dem har jeg lykkeligt glemt.

»Gammeldags« som vi var på seminariet var det skik og brug, at vi hver dag samledes til morgensang i dagligstuen. Og rektor Utoft havde den vane at knytte et par kommentarer til denne stund, hvor vi var samlede. Det kunne være lidt om vejret, lidt om seminarieelevers mærkelige vaner eller lidt om den sang, vi lige havde sunget. En morgen sang vi Bjørnsons »Jeg kører frem gennem strålefynd«. Om det var tilfældigt, eller det skyldtes den dejlige morgen, ved jeg ikke, men Utoft fik lyst til at snakke med os unge om denne sang. Vi gennemgik den sammen, og jeg kom til at synes om dette dejlige, varme digt om hjemmet og dets betydning. Vi »unge pædagoger« fik øjnene

op for, at der fandtes pædagoger før Neill og alle de andre modernister. Som nu f.eks. Bjørnson. En Bjørnson som kunne skrive: »Hvem ej har kærlighed i det små, han kan ej mængdens, ej mindets få«. Og kærlighed eller om man vil tillid og tiltro er jo netop det, de mangler, som af os lærere kaldes »problembørn«. De som er så *ulykkelige* at have alt at vinde og intet at tabe.

Jeg tror, det er rigtigt, at give de børn mange chancer. Og lære dem den disciplin, der hersker i et demokrati. Giv dem lejlighed til at opdage ting, til at afslibes mod jævnaldrende og først og sidst lære dem ærlighed. Den ærlighed og retfærdighed som vi lærere jo ofte skalter og valter med. Men lærere er heldigvis også kun mennesker. Jeg gad vide, hvad Bjørnson ville tænke, om han vidste, hvad der sker med hjemmet i vort industrialiserede samfund. Man oplever gang på gang familier, som bogstaveligt talt aldrig er sammen i fritiden, skønt de ydre omstændigheder skulle være til stede.

Mange forældre føler ofte ikke mere trang til at være sammen med børnene, vil i hvert fald hellere have bil og fjernsyn. Man kan så diskutere, om det ikke er samfundets skyld, at det ikke er »in« at være »hjemmegående«, og at der går sport i at få først fat i vuggestuepladser, børnehavepladser, fritidshjemspladser o.s.v. Men givet er det, at det er skolen, der mere end nogensinde har fået det store ansvar, det er, at opdrage, at påvirke børn. Det må så være skolens, og her tænker jeg ikke mindst på efterskolen, opgave at give børnene og de unge den tryghed, der fremmer de socialt og personligt lige værdifulde egenskaber som pålidelighed, loyalitet, ansvarsfuldhed og selvstændighed i tanke og handling. Så først kan Bjørnsons ord: »Har først du bygget dig selv et fæste, så tit du frelser endog din næste«, blive sande.

Selvom jeg kun har undervist kort tid på Ringe Fri- og Efterskole, så har jeg mærket, at der er unge, som trænger til tryghed og akcept. De unge som af den ene eller den anden grund er blevet »nøglebørn«, og som slet ikke ville kunne forstå Bjørnson, når han skriver: »Se, deri er jeg af sneglearten,

at huset bærer jeg med på farten, og den, som tror, det er tungvindt bør, han skulle vide, hvor godt det gør at krybe ind under taget atter, hvor hun står lys mellem barnelatter«.

Til slut vil jeg ønske alle, kendte som ukendte, en rigtig god jul og sige tak for al den hjælpsomhed, der er blevet mig »nye« vist i den tid, jeg har været på efterskolen.

Hanne Rasmussen.

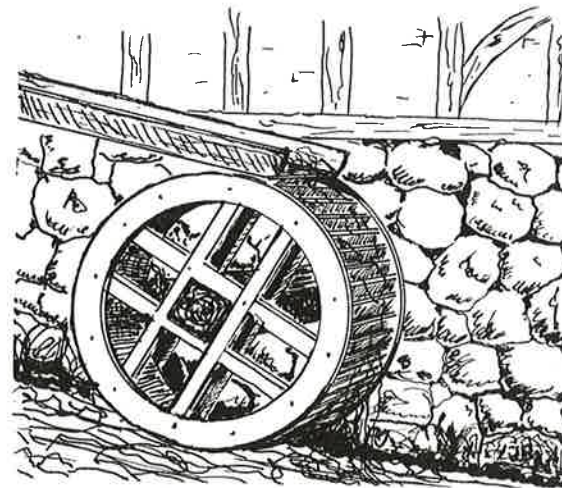
Kære gamle elever

Nu da jeg sidder her og skal aflægge beretning til jer om året, der svandt, og det går lidt trægt med at komme igang, falder min tanke på en anekdote, som jeg har læst om det højere franske selskabslivs midtpunkt i sytten hundrede og halvfjerdsere, Madame du Deffond. Hun var meget, meget slagfærdig og deraf hendes ry. Under et selskab, hun holdt, underholdt en kardinal Polignac gæsterne med en beretning om den katolske martyr, Dionysius, der var ophøjet til helgen, fordi han udførte det mirakel, efter at romerne havde halshugget ham på skafottet på Mont Martre, at gå med hovedet i hænderne *10 km til Saint Denis*.

Da Polignac var færdig, så han sig om i kredsen for at spore virkningen af sin fortælling. Da fejede Madame du Deffond hen over gulvet og sagde smilende: »Afstanden gør intet til sagen, Deres Eminence, i en sådan situation er det uden tvivl kun det første skridt, der er svært«.

Som det første skridt vil jeg bedømme samværet med det sidst udgæede hold. Vi mener alle her, at det blev et lyst og venligt skoleår, der forekom episoder og dage, der skyggede, men taget som helhed blev det et år med et rigt fællesskab. Jeg synes, at I i altovervejende grad havde en positiv indstilling til tilværelsen, og I forstod den kunst at gøre hverdagen til noget særligt. Dette, at gøre den daglige arbejdsdag til noget festpræget, er i virkelighedn ikke så lige en sag, hvor så mange er afhængige af hinanden. Det kræver, at den enkelte er velindstillet og tager hensyn til helheden.

Resultatet af jeres indstilling synes jeg også medførte, at I rent fagligt fik et kontant udbytte af opholdet her. Det er da

givet, at vi i forholdet til jer kom til at gøre os skyldige i fejltagelser, men det gjorde I vel også i forholdet til os. Det er nu mest realistisk at erkende, at fejltagelsernes mulighed er prisen, hvor mennesker mødes. Kunne man finde en metode, hvor disse kunne undgås, da var de vises sten tilsyneladende fundet, men mon det ville være heldigt at have hinanden så kortlagt, at man vidste, hvad man skulle gøre i alle situationer for at handle ret? Jeg er bange for, at det ville befordre en endnu værre tilstand, nemlig ligegyldigheden.

Vores hovedopgave på en skole er jo langt fra at søge gnidningsløse tilstande, for det vil kun medføre et intetsigende forhold. Nej, vor hovedopgave er at bringe eleverne til at finde deres egen værdi som mennesker; først når det lykkes, er der sket en igangsætning for livet. Det personlighedsdannende må stadig være vor skoleforms Alfa og Omega. Og jeg er overbevist om, at I fattede, at det netop er det grundlag, som vi med vor større eller mindre formåen søger at holde skole på.

Den frie skole skal være en personlig skole og ikke en kollektiv skole, som nogle i tiden gør sig til talsmand for; bliver

den nemlig kollektiv, mister den sit særpræg. Jeg ved udmærket godt, at der ikke er megen plads til det særprægede i det vel-friserede samfund, men det åndehul må den frie skole føle sig forpligtet til at holde åbent.

I en samtale med et par elever fra sidste års hold kom vi ind på spørgsmålet om morgensang og andagt. Den ene sagde: »Jeg har egentlig undret mig over, at I turde gennemføre denne andagt, da det vel ikke alene var på vort hold, at den mildest talt i begyndelsen var upopulær, selv om vi nu netop tænker tilbage på disse timer med taknemlighed«.

Her er sagen i en nøddeskal. Dersom vi på de frie skoler ikke har mod og personlighed til at holde fast på grundværdierne i tilværelsen af frygt for at blive upopulære, så har vi berøvet os selv muligheden for at birnge de unge netop det værdifaste, som de skal grunde deres tilværelse på, og unddrager vi dem det, da har vi intet at betyde!

Efter disse betragtninger over at holde skole vil jeg som det andet skridt på vejen i beretningen beskæftige mig med de mange store, festlige fællesoplevelser, vi havde. Det startede sådan i det stille med brombærturen til Kerteminde. Høsten her blev en rekord, som hverken før eller senere er blevet slået, og det til trods for, at Carsten privat satte umådelige mængder af brombær til livs. Der er vittige sjæle, der har påstået, at han aldrig øvede større indsats end hin fine efterårsdag, men jeg mener dog, at du øvede din maratonpræstation, Carsten, da du klarede en talmæssig overlegen fjende, skønt de havde plantet din pibespids dybt i din gane! Jo, du var festlig!

Julekomedien blev den rigtig store fest. Det var en fantastisk indsats, de optrædende her øvede. Det blev også en stor begivenhed med sangkorets underholdning med vore skønne julesalmer og -sange under ledelse af Ole Trane.

Fastelavnsfesten, hvor eleverne året forud var indbudt, blev også en stor begivenhed. I år er det så jer fra sidste år, der skal møde op. Datoen er bestemt, det bliver lørdag den 14. februar. Sæt allerede nu den week-end af til skolen her. Vi venter, at I møder op 100 %. I vil senere få meddelelse herom.

Mange ture og hjemlige fester dannede tilsammen det festmønster, som vi alle her tænker tilbage på med glæde og taknemlighed. I var enestående til at arrangere fester og til at give dem indhold, fordi I helt gav jer selv.

Også vor familielejrskole blev en stor succes igen i år. Der er sikkert alene fra den oplevelse stof nok til genkaldelse af mange muntre begivenheder år frem i tiden.

Afslutningen — ja — fest? Både — og. Det er en mærkelig blandet begivenhed med den afslutning. For det første overrumpler den os alle hvert år. Vi går i det daglige og tror, at det er en begivenhed, der ligger langt ude i fremtiden, men inden nogen ved af det, er den der, og der er altså noget ubarmhertigt i at skulle skilles efter så lang tids samvær. Men det er loven under sol. Jeg kan ikke lade være med at beundre den tapperhed, hvormed de skiftende hold klarer denne afslutning.

Også denne gang klarede I hele to afslutningsdage med bravour — fine arbejder var fremlagt, og I præsterede en fremragende indsats både ved gymnastik- og folkedansopvisningen. I holdt ryggen rank til det sidste, at så hovederne til allersidst, før I skiltes for alle vinde, var bøjede, er en naturlig sag — I havde jo bygget så meget positivt op mellem jer, som det var strengt at sige farvel til!

Som altid, når den sidste elev er borte, stod vi der med tomme hænder og en underlig efterladt fornemmelse, men alligevel fyldt med taknemlighed overfor alle de venskaber, vi fik knyttet året igennem. Her er ikke rart de første dage efter et elevholds hjemrejse. Det tager tid, inden vi får indstillet os på virkeligheden!

I år rejste så også Sauers efter endt skoleår. Han valgte at gå ind i arbejdet med sin fars frugtplantage. Dette sympatiske, unge par vil blive savnet længe her på stedet, men med deres store personlige forudsætninger vil de utvivlsomt komme til at gavne dansk folkeliv, selv om deres gerning nu ligger i frugtplantagen. Vi ønsker dem held og lykke med erhvervsskiftet og fremtiden.

Sauers blev afløst af Birthe og Frede Hansen. De kom fra

Bovnum ude ved Varde, hvor de var lærerpar ved kommuneskolen. Det er to tiltalende unge mennesker, og det synes, som om de er faldet godt til her. Vi håber på et mangeårigt samarbejde med dem! Yderligere har vi ansat en lærerinde, Hanne Rasmussen, der netop er blevet færdig på Haderslev Seminarium i år, til delvis afløsning af Knud Knudsen, der nu er i færd med at gøre sin uddannelse færdig på Den frie Lærerskole i Ollerup, og ikke kunne klare at have ret mange timer ved siden af her.

Fru Rasmussen falder også meget fint til iblandt os, så vi har atter en intakt, dygtig og målbevidst lærerstab. Vi har også fået en flok gode elever — mener vi da på nuværende tidspunkt — men det skal nok blive vejet og målt i årets løb, hvad de indeholder. Tak til sangrepræsentationsholdet, bestående af sidste års elever, som på en fin og festlig måde bød skolens nye elever velkommen den 3. september med et godt sangprogram. Det er en ny, men god idé, som vi må have skabt tradition for!

Vi må sende vor hilsen og tak ud til samtlige gamle elever, både fra før og efter, vi er kommet. Vi har den dybeste respekt for jeres trofasthed mod denne skole. Vi føler på mange måder jeres indsats, ikke mindst ved, at I år efter år fylder denne skole. Langt den største part af eleverne kommer her gennem bekendte, der kender skolen fra deres elevtid, det er kun en brøkdæl, der vælger skolen efter annoncer. Vi har stuvende fuldt hus igen i år, og kunne have fået langt flere elever, end her er plads til. Og vi er allerede godt på vej til at have fyldt op til september 1970. Det finder vi, er den mest kontante og positive måde, hvorpå skolens elever giver udtryk for deres trofasthed. Tak for de mange, mange hilsener og breve, som vi har modtaget i årets løb — alle giver de os frisk mod og fornyede kræfter. Bliv ved at sende os disse opmuntringer. Besøg os, når I har lyst. Det er en glæde hver gang. Tak til sidste års ti-års-jubilare, hvor var I fint repræsenteret, og I satte et enestående festpræg på elevmødet. Kom igen som elleve-års-jubilare!

Til alle I, som nu er ti-års-jubilare! Sæt jer allerede nu i

forbindelse med hinanden, sørg for at møde op i så store tal som muligt til elevmødet; vi skal festliggøre jeres jubilæum mest muligt!

Tak til dig, Hedemann, og til dig, Ingrid, for jeres aldrig svigtende interesse for denne skoles vel. Tak fordi du stadig vil tage nogle timer her i år, som sidste år, Hedemann.

Tak for sammenholdet om elevforeningen, den tæller stadig en betydelig og trofast skare af gamle elever. Det gør, at vi har råd til at sende dette skrift ud.

Ja, det blev en spredt beretning — spredte tanker. Men vigtigere, end hvad man sådan sidder og skriver, er det første skridt — at vi har evnet at leve en virkelighed sammen!

Vi sender samtlige skolens nuværende og gamle elever, deres forældre og deres familie og skolekredsen de hjerteligste hilsener med ønsket om en velsignet jul og et godt nytår.

Niels, Terkel, Lone, Bodil, Kirsten og Gunnar Kjær.

*Det var midt i julenat,
hvor en stjerne glimted mat,
men med ét der blev at skue
én så klar på himlens bue
som en lille stjernesol.*

*Når den stjerne lys og blid
sig lod se ved midnatstid,
var det sagn fra gamle dage,
at en konge uden mage
skulle fødes på vor jord.*

Grundtvig.

Kære gamle elever!
I ønskes en rigtig god og glad jul.

Esther Torp.

Make love not war

Skab fred ikke krig. Så enkelt kan det siges. — Lykkelige må de være, de unge, som over alle landegrænser hilser hinanden med disse ord.

Vi, der tilhører den generation, der frejdigt hævder: I krig og kærlighed er alt tilladt, er nu på anklagebænken. Vi forsvarer os i bedste fald med et bedrevidende grin og peger på de tekniske fremskridt, som vi er ansvarlige for og lokker med materielle goder som eget hus og bil, men vi er en ulykkelig generation af individualister, og ingen af vore eksperter kan formulere en forsvarstale, der frikender os. Alligevel mener vi at besidde stor visdom, og vi er urokkelige i vor erfaring, der siger os, at krig vil der bestandig være, sådan er den menneskelige natur. Vor mistillid til mennesket er så stor, at vi betragter det som tåbeligt og urealistisk at tro på den menneskelige godhed og kærlighed, og på gravens rand anser vi det som vor største opgave at åbne den arme villedte ungdoms øjne for den kendsgerning, at krig vil der være bestandig.

Nogle af os giver gerne en femmer til Een Verden eller Kvindernes Fredsliga, og måske kan vi formås til at stemme for Helweg Pedersens forslag om freds- og konfliktsforskning, hvis han kan nøjes med et beløb, der svarer til en tusindedel af det, der bruges til militæret. Vi har forbudt salg, fremstilling og brug af fyrværkeri og er blevet befriet for det væmmelige nytårsskyderi, og en lov, der forbyder salg og fremstilling af krigslegetøj, har gode chancer for at blive vedtaget, men ingen af os overvejer for alvor at afskaffe militæret. Vi ønsker at forsvare vor frihed, hvorved vi bl.a. forstår en umistelig ret til at bevare vor høje levestandard, selv om tre fjerdedele af verdens befolkning sulter. Vi hævder, at den militære magtba-

lance mellem øst og vest sikrer freden, mens forskel i magt medfører krig. Hvor må de frygte os alle de svage fattige lande i Sydamerika, Afrika og Asien. — Ikke mindst når de for alvor erfarer, at den indledende styrkeprøve mellem øst og planlægger i fuld dagslys den totale, endelige og sidste krig, ingen af os er uvidende om dette.

Ensomme røster har appelleret til vor ansvarlighed, deri-vest skal foregå på deres marker, i deres byer og landsbyer. Vi blandt medopfinderen af atombomben, Albert Einstein, der citeres for følgende udtalelse: »Alt i verden er blevet anderledes med opfindelsen af disse nye våben. Alt med undtagelse af menneskenes tænkemåde. Hvis denne ikke ændres, vil mennesket gå til grunde i den krig, der vil komme. — Gandhi er den eneste blandt verdens statsmænd, der har gjort det klart, at den ikke voldelige modstand er det eneste alternativ til verdens undergang og menneskehedens udslettelse i en atomkrig!«

Til de unge, der foragter os for vore misgerninger og fejltagelser, vil jeg sige, at vel har vi taget fejl, men de fleste af os er parate til at forsvare jeres ret til at kritisere os, for vi ved, hvad det vil sige, når hverdagen er fyldt med angst, angiveri og terror, vi ved, hvad det er værd frit at kunne tale, tænke og tro, men måske skulle vi bevare vore erfaringer for os selv og lade jer tro på en lysere fremtid. Der findes alt for mange ulykkelige mennesker i verden, og derfor har vi ikke formået at skabe en lykkelig og fredelig verden, men vi har forsøgt, og vort egentlige motiv for al vor stræben har været at skabe en lykkeligere verden for vore børn.

Lad os håbe, at vi undgår den menneskehedens udslettelse, der er stillet os i udsigt, således I får chancen at skabe kærlighed og ikke krig. Men I må lære, at man ikke løser denne verdens uløste konflikter, nød og elendighed ved at skyde skylden på andre. I må lære at tage et ansvar, og I må lære at tage mod kritik endog fra dem, som I holder mest af.

I mit forsøg på at finde en mening med vor tilværelse er jeg gang på gang vendt tilbage til nogle linier skrevet af Morten Nielsen:

Handling er det at leve
og se på ting bli'r til
Handling er det at leve
og modnes og dø sin død
Men først ha' forvandlet sin krop
til det hellige, grove brød.
Og først ha' forvandlet sit blod
til en vin, der er tung og rød.

Med disse linier vil vi slutte og ønske årsskriftets læsere en god og glædelig jul samt et godt og fredeligt nytår.

Ruth og Asger.

*Pinselørdag den 24. maj blev
Ruth og Asger Madsen gift.*

Til årsskriftets læsere

De sidste 10 år har bragt mange nye fag ind i den danske skole, måske især i de skoleformer, hvis elever er over den skolepligtige alder. Et af de nye fag er: motorlære, som min hilsen til jer skal omhandle.

Mange vil måske stille det spørgsmål: »Hvorfor skal nu også motorlære ind som fag?« Svaret der må være: »Det samfund, vi lever i, bliver mere og mere mekaniseret, alt bliver så teknisk, så vi må vænne de unge til ret hurtig at sætte sig ind i den teknik, som mange af dem kommer til at arbejde med, når de forlader skolen«. Dertil kommer, at flere og flere får sig et motorkøretøj, kun kort tid efter endt skolegang, og enten man køber nyt, som skal plejes, eller man køber brugt, som også skal plejes og højst tænkelig også repareres, er det rart, at kunne gøre det selv. Med de priser, værkstederne i dag kalkulerer med, løber en lille reparation hurtig op i flere hundrede kroner, som mange med lidt fingersnilde samt kendskab til motorer selv kunne tjene, og det er da også min erfaring, at flere og flere selv udfører småreparationer på deres køretøj.

Mange skoler har allerede på nuværende tidspunkt et fuldt udbygget motorlæreværksted, andre steder, bl.a. her, er man midt i oprettelsen af et sådan.

Da færre og færre elever medbringer cykel hertil, fik vi den gamle cykelkælder fri. Den er vi godt i gang med at indrette til værksted. Det er et stort arbejde, men ti drenge valgte her motorlære som hobbyfag og med en vældig arbejdsindsats fra deres side er vi nu nået så vidt, at vi ca. til nytår skulle kunne få den første af to ældre motorer, som vi har fået, i gang. Vi regner med, at værkstedet den 1. april 1970 skulle stå færdig.

Monteret med tre motorer: en to-takts og en fire-takts benzinmotor samt en dieselmotor, som alle skulle være intakte og i startklar stand.

Hvordan skal man så gribe undervisningen an?

Den teoretiske del af faget tages samlet ud fra forskellige bøger og plancher, hvorefter eleverne nedskriver en kortfattet forklaring af udseende, opbygning og virkemåde. Hvor de hyppigste fejl opstår, hvorledes disse fejl giver sig udslag og hvordan de udbedres. Derefter deles holdet i tre grupper, en pr. motor, som så bliver tildelt forskellige praktiske opgaver, som skal løses i fællesskab.

Hvor meget eleverne får ud af undervisningen i motorlære, er vel svært at bedømme, men hvis eleverne vil blive ved med at udvise den flid og interesse, som har præget arbejdet hidtil, tror jeg ikke, de vil komme til at lægge mange penge hos mekanikere for arbejde udført på køretøjer, som en gang i fremtiden vil komme til at tilhøre dem.

Hermed ønskes årsskriftets læsere en glædelig jul samt et godt nytår.

Familien Mogensen, Nyborgvej 21, Ringe.

Faget sløjd

Grunden til at jeg vil skrive om emnet sløjd i skolen er den, at mange elever har stillet mig følgende spørgsmål: »Har jeg behov for at lære om sløjd, får jeg brug for det senere, og hvad er formålet med sløjd?«

Når faget sløjd er blandt de obligatoriske fag i skolen, må det skyldes, at ledende folk enten umiddelbart finder det nyttigt, eller at de på grund af egne erfaringer har fundet det nødvendigt for eleverne at have manuelt arbejde blandt skolefagene.

I formålsparagraffen for faget sløjd i undervisningsvejledning for folkeskolen står der, at undervisningen i sløjd bør tilrettelægges sådan, at den udvikler børnenes praktiske sans og færdigheder i at bruge deres hænder, man er endda gået så vidt som til at anføre, »evne til selvstændigt skabende arbejde«.

Hvis vi nøjere gennemtænker og prøver at forstå, hvad der menes med »selvstændigt skabende«, opdager vi hurtigt, at det ikke er så ligetil. Ja, i virkeligheden er der vel kun ganske få mennesker, der er selvstændigt skabende, få, som formår helt alene at skabe en eller anden ting.

De fleste af os er i den grad påvirket af tingene, vi har omkring os, at vi ikke kan undgå mere eller mindre bevidst ligefrem at kopiere dem. Men naturligvis må vi i vor stræben søge så nær »det selvstændigt skabende« som muligt. Vi må stræbe efter at engagere vore elever i arbejdet så stærkt som muligt, samtidig med at vi i ideen, planlægningen og arbejdets udførelse søger den størst mulige selvstændighed udviklet og samtidig må opgaverne være bestemt for barnets natur.

Den størst mulige selvstændighed opnås nok ikke ved objek-

tiv metode, hvor læreren bestemmer opgaven, giver faste mål og tilrettelægger arbejdsgang, der skal overholdes. Derimod kan vi give delvis bundne opgaver, objektiv, subjektiv metode. Lærerne stiller opgaven som en grundform og kræver en bestemt samleteknik. Gennem drøftelser findes frem til forskellige løsningsforslag afhængig af funktionen, og eleverne tegner skitser og mål og skriver arbejdsgang. En vis frihed i arbejdet giver mulighed for at afspejle den enkeltes personlighed.

I undervisningsvejledning for ungdomsskoler er formål og motivation i faget sløjd, at undervisningen tilsigter en videre udvikling af en række praktiske færdigheder og kundskaber på en sådan måde, at glæden ved og respekten for manuelt arbejde styrkes.

Det er naturligvis lærerens opgave at bygge på en undervisning, der giver eleverne lyst og interesse til at arbejde. Når først det lykkes, er der ingen tvivl om, at eleverne føler glæde ved arbejdet. For alle unge ligger der en stor tilfredsstillelse i at lave ting, i at bygge noget op. Det kan skyldes ønsket om en ting, man har brug for, men også selve arbejdsprocessen er vigtig, nok den vigtigste, idet vi har behov for at tilegne os færdigheder. Bevidstheden om at kunne, er med til at gøre os rolige og tillidsfulde, men for at kunne, er det givet, at en vis færdighed i at bruge værktøj er en nødvendighed, og det er også givet, at opnåelsen af færdighed kræver øvelse. Hermed er ikke sagt, at man skal kunne øvelsen, inden man går igang med en opgave, men jeg vil nok sige, at vi må finde opgaver, der ikke er for svære, men som passer til eleverne. De fleste sløjdlærere kender til, at en elev ønsker at udføre et arbejde af udseende, som han eller hun har set i en forretning, i et ugeblad eller et andet sted. En opgave, der er sværere, end eleven kan klare. Det kan være vanskeligt at imødekomme sådanne ønsker, men vi må prøve at gå ind for tanken og gennem drøftelser søge at planlægge en udformning, der er tilfredsstillende for begge parter.

Hermed sender jeg de bedste hilsener med ønsket om en glædelig jul og et godt nytår.

Lars Liengaard.

Hilsener

Alle årsskriftets læsere sendes de bedste hilsener med ønsket om en god jul. *Astrid Hansen.*

En rigtig god jul samt et godt nytår ønskes alle.
Elisabeth Fog Brummer. Thorkil Lund.

*Jorden vandrer
som et regndryp
i universet.*

*— Varmt og strålende
op ad blå himle
vandrer solen.*

*— Årstider skifter landskab.
Drivende zinkgrå skyer
fortæller den dæmrende dag
om regnvejrets komme.*

*Også mennesket er som et
regndryp.
Det samler sig
i en tilfældig form,
falder
gennem bitterhedens zoner
for at blive opsuget
af jordens sødme.*

Jørgen Nash).
En rigtig god jul og et godt nytår ønskes jer alle.
Inge Hansen.

Kære gamle elever!

Som elevmødedeltagerne sikkert husker, havde vi på generalforsamlingen nogen debat om spørgsmålet udenlandsrejse for tidligere elever.

Dette spørgsmål har vi behandlet og er kommet til det resultat, at vi vil forsøge med en tur til Norge.

Vi regner med at sende indbydelse ud til de 3 sidste årgange, da vi formoder, at det fortrinsvis er der, interessen for en sådan tur er. Jeg kan allerede nu sige, at turen sikkert bliver i den første uge af juli. Jeg regner med, det skal lykkes at få lagt den endelige rejserute samt få pristilbud ind, så vi allerede tidligt i foråret kan sende indbydelsen ud til jer.

Det er med nogen spænding, jeg imødeser dette arrangement, da jeg må indrømme, at det sikkert ikke er umuligt for os at lave en tur, der bliver væsentlig billigere end de rejser, som rejsebureauerne avarterer med. Derimod mener jeg da nok, det kan være en stor fordel, at rejsedeltagerne alle er gamle elever fra samme skole.

Herfra vil vi gøre, hvad vi kan for, at turen bliver vellykket. Derefter afhænger det så af jer, hvordan tilslutningen bliver. Dette er vist, hvad der på nuværende tidspunkt kan siges om dette emne.

Vi nærmer os igen et årsskifte, som altid må det være naturligt for en kort stund at vende blikket bagud. Hvad var det, vi nåede? Hvad var det, vi ikke fik gjort? Hvilke oplevelser var det, vi havde?

Her vil jeg blot sige, at en af de oplevelser, vi havde, var elevmødet — et godt møde med god tilslutning. Det kan vist også godt fremhæves, at vi ved den lejlighed havde den store glæde at se 32 ti-års-jubilarer. Lad det være mit ønske, at det også fremover må være sådan, at vi alle, også selv om vi får skoletiden lidt på afstand, føler, at vi har noget her at stå sammen om, vor skole.

Alle elevskriftets læsere ønskes en glædelig jul og et godt nytår.
Erling Andersen.

10 år efter

Vejstrup, d. 17.-11.-1969.

Kære kammerater fra sommeren 1959!

Efter opholdet på skolen kom jeg som ekspeditrice i en slagter- og smørrebrødsforretning i Svendborg, hvor jeg var i 3 år.

Vi solgte en del smørrebrød, som jeg tit fik æren af at lave. Selvom det altsammen var spændende, fik jeg lyst til at prøve lidt andet, og kom derefter i en gardin- og udstyrsforretning også i Svendborg.

Jeg blev også meget glad for at være der, selvom det var helt anderledes. I den tid jeg var her, traf jeg min tilkommende mand, som er mekaniker, ved en høstfest i V. U.

Den 2 .september 1967 blev vi gift og flyttede ind i et dejlig nyt hus, vi har bygget i Vejstrup på Fyn. Vi har også fået en dejlig lille dreng, Lars, som nu er 20 mdr., en rigtig kvik fyr, som er alle steder.

Efter vi har fået ham, går jeg hjemme og passer ham og huset.

Jeg vil nu slutte min hilsen med ønsket om en glædelig jul og et lykkeligt nytår til alle kammerater, lærere og lærerinder fra sommeren 1959.

*Agnete Nielsen (Christensen),
Strandvejen, Vejstrup, Fyn.*

Slagelse, d. 20.-11.-1969.

Hermed et lille bidrag til elevskriftet 1969.

Ja, så er det 10 år siden, vi sad på skolebænken, og hvor er tiden blevet af. Lad mig nu se.

Da jeg forlod skolen i marts, var jeg hjemme et par måneder,

indtil jeg kom i lære på Slagelse Andels Svineslagteri. Da jeg var udlært, tog jeg på Vallekilde Højskole vinteren 1964-65. En dejlig vinter med masser af lærdom samt nye og gode kammerater. Efter opholdet kom jeg på kontor hos fa. Johs. Petersen, men 5 måneder senere fik jeg tilbudt en stilling på lønningskontoret i Statens Åndssvageforsorg, Andersvænge, hvor jeg nu har været over 5 år og stadig er glad for at være.

Den 15. juli 1967 holdt vi bryllup samt flyttede ind i et nyt hus, som vi har ladet bygge. Min mand er ansat i papirindustrien som repræsentant. Børn har vi ikke, men håber det bliver gode tider, når kildeskatten kommer.

Jeg synes lige, der skal fortælles lidt om det vellykkede 10 års elevmøde i sommer.

Vi var ca. 35, men vi manglede jo mange, hvor er I alle, som lovede at komme. Det var jo en aftale den dag, da vi stod med tårer i øjnene og Leo stod op og holdt tale og vi lovede højt og bestemt, at vi nok skulle møde op. Jeg har været til elevmøde ca. 7-8 gange.

Til slut vil jeg takke familien Kjær for den modtagelse, vi alle fik, da vi kom til skolen. I kendte os ikke, men det tog I med godt humør. Vi gamle elever fik det indtryk, at I viderefører skolen i den gamle tone.

Med disse ord og tanker sender jeg mine bedste ønsker om en rigtig glædelig jul samt et velsignet nytår.

*Annette Larsen,
Gormsvej 12, 4200 Slagelse.*

Kølstrup, d. 17.-11.-1969.

Til elevforeningen på Ringe Efterskole!

Kære venner, så er det godt 10 år siden, vi mødtes første gang i Ringe, hvor vi havde 5 dejlige måneder.

Da vi rejste fra Ringe, kom jeg i lære som karetmager, men det blev jeg hurtigt træt af og kom på en maskinfabrik, hvor jeg var i 2½ år. Så begyndte jeg at køre, først hos min far, og så har jeg været ved F.A.O.K. 2 somre og 4 vintre har jeg kørt med tankvogn foruden 1 sommer hos Fyens Turist Ser-

vice. I de sidste halvandet år har jeg haft vognmandsforretning selv, og det går godt.

I 1964 blev jeg indkaldt til Civilforsvaret på Sandholdt og senere afgivet til Tinglev. Det var dejligt, for de havde vi det godt.

I 1967 var jeg en tur i Østrig, og vi var i Innsbruck og Gries. Det var en storslået natur og en dejlig frisk luft i bjergene.

I år har jeg været 4 dage i Harzen. Det var også en dejlig tur til at komme væk fra det daglige.

Det var lidt om, hvad jeg har oplevet, siden dengang. Nu bliver det spændende at se, hvad I har fået tiden til at gå med, men vi kunne jo også mødes til elevmødet til sommer. Vi kunne meget nemt have været mange flere sidste gang.

Med venlig hilsen.

Vognmand *Vagn Pedersen*,
Hundslevgyden 13, 5360 Kølstrup.

Dragør, d. 19.-11.-1969.

Kære alle fra sommeren 1959!

Ja, så er 10 år gået, siden vi havde en dejlig sommer i Ringe.

Efter opholdet i Ringe kom jeg i huset i Nyborg. Der var jeg så, til jeg begyndte som barneplejerske i Nyborg Vuggestue oktober 1962. Da det år var gået, gik turen til Odense på et børnehjem for spastisk lammede børn. Det var en meget interessant tid, jeg havde der.

Sommeren 1965 tilbragte jeg på Ryslinge Højskole. Efter højskoleopholdet havde jeg forskellige jobs som vikar, indtil jeg begyndte på Bagsværd Børneforsorgsseminarium april 1966. Der var jeg så til februar i år. Vi havde alle tiders studietur til Schweiz, det var en stor oplevelse.

Jeg er nu i en vuggestue på Amager, hvor jeg har været, siden jeg blev færdig med min uddannelse.

Det var lidt om, hvad jeg har oplevet i de 10 år, der er gået.

Til slut mange venlige hilsener til alle lærere og lærerinder og kammerater fra sommeren 1959 med ønsket om en god jul

og et godt nytår.

Vibeke Søgaard Larsen,
Sophus Falcks Allé 22, 2791 Dragør.

Stenstrup, d. 20.-11.-1969.

Kære kammerater fra vinteren 1959-60!

Ja, så er det os, der er jubilarer. Ti år er gået, siden vi tog afsked på Ringe Efterskole efter 5 gode og lærerige måneder.

Jeg rejste fra skolen hjem til Stenstrup for at hjælpe til med landbruget.

Vinteren 1966-67 var jeg på Dalum Landbrugsskole. Der traf jeg sammen med Jørgen Mikkelsen fra Langeland, som også var elev der, så vi kunne da opfriske gamle minder fra skoletiden i Ringe.

Jeg har den meste tid arbejdet ved landbruget, men nu arbejder jeg for D.L.A.M. i Kværndrup, hvor jeg er ansat på reserveredslageret.

Jeg er forlovet med en pige fra Lyø, som er på en systue i Odense.

Jeg glæder mig til at læse elevskriftet og se, hvor I andre opholder jer.

Hilsen til alle kammerater, lærere, Hedemann og familien Kjær med de bedste ønsker for julen og det nye år.

Arne Fuglsang,
»Skovvang«, Stenstrup.

Roskilde, d. 19.-11.-1969.

Kære gamle kammerater og lærere fra vinteren 1969-60!

Ja, nu er det så vores tur til at lade et par ord gå til elevskriftet; men hvor er de 10 år blevet af, siden vi sidst i marts 1960 tog afsked med hinanden efter 5 dejlige og uforglemmelige måneder på Ringe Efterskole.

Som de fleste af jer sikkert ved, var det kun 98 af os, der rejste. Jeg blev og var pige om sommeren. Til 1. november rejste jeg på en gård i Nybølle og derfra til Årslev. November 1962 kom jeg til Kirkeby, hvor jeg tjente i huset hos købmanden, hvor jeg var 1 år, så måtte jeg hjem og hjælpe derhjemme, for

mor blev syg. Jeg var hjemme i 1/2 år, så mente far og mor, at de kunne klare sig igen. Så måtte jeg atter ud at se lidt på livet. Jeg kom til Odense, hvor jeg lavede lidt af hvert. I februar 1964 kom jeg på Ringe Sygehus som husassistent (gangpige). Der var jeg så til maj 1965, da rejste jeg til København, hvor jeg kom i lære som sygehjælper i »De gamles By«. Der var meget rart at være og derinde mødte jeg så Ina Hansen fra Aunslev, men ved at jeg havde været der til august 1966, så rejste jeg til Roskilde, hvor jeg havde fået arbejde på »Amts og Bys Sygehuset«. Der var jeg så til februar 1968, da flyttede jeg på »Sct. Hans Hospital«, hvor jeg nu er ansat.

Ja, gift det blev jeg i februar 1967, og i juli måned fik vi så Kim. I år i august fik vi en dreng mere, så der er nok at se til, når man skal på arbejde hver dag. Vi har bosat os i Roskilde, og hvis nogen af jer kommer forbi, så kig op til os; kaffekanden er da næsten altid varm.

Nu vil jeg ønske jer alle en rigtig god jul samt et godt nytår. Jeg håber da, at vi kan samles til elevmødet til sommer. Hvor blev I af i år?

Mange hilsener til gamle og nye elever og lærere ved skolen.

Inge Larsen, Gestelunde, nu:

Inge Andersen, Vindingevej 71 A, 1 b, 4000 Roskilde.

Engelsbækgård, d. 20.-11.-1969.

Kære allesammen!

Det var dog utroligt. Er det allerede vores tur til at skrive i elevskriftet.

Efter opholdet på efterskolen kom jeg hjem og var 1 år. Efter dette år fik jeg lyst til at komme ud og se noget nyt, og England blev mit næste mål.

Jeg fik plads på en gård hos nogle flinke mennesker. Min løn derovre var ikke stor, så det meste blev brugt til rejser. London besøgte jeg et par gange.

Det blev efterhånden den tid, da jeg skulle i trøjen, så jeg måtte rejse hjem igen. Min værnepligt aftjente jeg på Sjælsmark kaserne. Det var 16 kedelige måneder.

Derefter fik jeg plads på en gård et halvt år, og så hjem igen. Jeg var elev på Dalum Landbrugsskole vinteren 1965-66. Foråret 1968 blev jeg selvstændig, idet jeg købte en gård ved Hesselager. Jeg var i mellemtiden blevet forlovet, og vi blev gift i juni måned.

Til slut en hilsen til alle kammerater, lærere og lærerinder fra vinteren 1959-60.

Bent Markvardsen.

Engelsbækgård, Vormark, Hesselager.

Middelfart, d. 20.-11.-1969.

Kære kammerater!

Ja, så er et ti-år gået, siden vi havde en dejlig sommer på Ringe Efterskole.

Når man bliver opfordret til at kaste et blik tilbage over sine ti ungdomsår, er det med en vis vemod, man konstaterer, at disse interessante år er gået.

De fleste af jer, jeg var sammen med på efterskole, har jeg ikke set noget til, siden vi skiltes i sommeren 1960, og det vil være interessant gennem elevskriftet at få en orientering om jeres færden siden da. Dette er I sikkert mange, der mener, og jeg håber samtidig, at vi er mange, der ses til elevmødet.

Hermed vil jeg beskrive mine oplevelser i disse år.

Det var på efterskolen, jeg fandt ud af, hvad jeg ville beskæftige mig med, jeg ville være kjolesyningslærerinde, og tog derfor et år på Odense Fagskole. Efter endt faglærerindeuddannelse rejste jeg til Helsingør, hvor jeg syede på en systue i fire år. Jeg fik der praktisk viden inden for mit fag.

Jeg kunne ikke falde rigtig til på Sjælland. Jeg ville så prøve Jylland og besluttede at tage et ophold på Viborg Gymnastikhøjskole, men gik så hen og giftede mig i stedet.

Jeg har været gift i fem år, og har en lille dreng på 9 måneder. Det er dejligt at have sådan en størrelse.

Min mand og jeg benyttede tiden inden vi fik børn til at rejse en del. Vi har været i Tyskland, Spanien, Grækenland, Italien og på Mallorca.

Det var interessant at se andre menneskers forhold. Først da ved vi, hvor godt vi har det i Danmark.

Nu bor vi i Middelfart. Jeg underviser på aftenskolen, hvad jeg er glad for, idet jeg synes, det er dejligt at være hjemme om dagen og selv kan passe min dreng.

Det ville glæde mig, om en og anden af jer dumpede ind og besøgte mig, hvis I kommer på disse kanter.

Jeg slutter med håbet om, at alle fra hin sommer på efterskolen befinder sig vel, og jeg benytter lejligheden til at ønske alle en glædelig jul og et godt nytår fra

*Thora Møller-Jensen, f. Torpegård Hansen,
Hollændervej 31, 5500 Middelfart.*

Rørvig, d. 20.-11.-1969.

Kære kammerater!

Ja, så gik ti år og oplevelserne har været store og mange. Efter skoleopholdet har jeg haft 2 pladser i huset, derefter rejste jeg til Sjælland og var servitrice på Pejsestuen i Rørvig to somre. Der mødte jeg min mand; vi blev gift i 1966 og bor i Rørvig. Jeg arbejder i et parfumeri i Nykøbing, der har jeg været de sidste 4 år.

Jeg slutter med mange hilsener til Hedemann og lærere samt kammerater fra sommeren 1960. Også en hilsen til den nye forstander.

*Ingell Jensen, f. Cosmos,
Toldbodvej 53, 4581 Rørvig, Sjælland.*

Birkemose, d. 20.-11.-1969.

Kære gamle kammerater!

Ja, så er det altså 10 år siden, vi tilbragte en dejlig vinter på Ringe Efterskole; det er 5 måneder, jeg aldrig glemmer.

Jeg vil her prøve at fortælle, hvad jeg har oplevet, siden vi alle med tårer i øjnene forlod Ringe.

Jeg blev arbejdsdreng på Nyborg Jernstøberi, hvor jeg efter 9 måneder kom i lære som maskinarbejder. Da jeg var udlært, kom jeg næsten ind som soldat med det samme. Jeg kom til

Hærens tekniske korps, hvor jeg var rekrut i Varde i tre måneder, derefter blev jeg flyttet til København, hvor jeg var i fire måneder og resten af tiden var jeg i Padborg.

Efter min soldatertid kom jeg til at arbejde på maskinfabrikken »Nyvirke« i Nyborg.

Den 25. februar 1967 blev jeg gift. Nu bor jeg i Birkmose, 8 km fra Nyborg, hvor vi har købt et hus. Vi har også fået en dreng.

I februar i år begyndte jeg at arbejde på »Nyborg Plast« som maskinarbejder.

Det var lidt i korte træk, hvad jeg har oplevet i de ti år, der er gået.

Til slut en hilsen til lærere og lærerinder og hele holdet fra vinteren 1959-60. I ønskes alle en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Med venlig hilsen

*Find Kristensen (Lamdrup),
Birkmose, 5540 Ullerslev.*

Kalundborg, d. 20.-11.-1969.

Kære elevkammerater!

Ja, så er der gået 10 år, siden vi rejste fra Ringe Efterskole, hvor vi havde tilbragt 5 dejlige måneder. Det første år efter var jeg hjemme hos mine forældre. Så fik jeg plads på herregården Nordskov, hvor jeg var ung pige i 1½ år. Den 1.-11.-1962 rejste jeg til Ringe Hvilehjem, hvor jeg var kokkepige i ½ år. Så skiftede Ringe Hvilehjem ejer og det næste ½ år hjalp jeg til med at passe de ældre. Der fik jeg lyst til at blive sygeplejerske, så den 3.-11.-1963 tog jeg ophold på Tommerup Højskole som forberedelse til den egentlige sygeplejehøjskole.

På Fårevejle Højskole var jeg fra den 1.-2.-23.-6.-1964. Derfra begyndte jeg så som elev på Sygeplejeskolen i Svendborg. Det var 3 strenge år med meget flytteri fra det ene sted til det andet.

Det var en stor dag den 1.-9.-1967, da jeg fik mit eksamensbevis udleveret, og jeg kunne kalde mig sygeplejerske.

Jeg begyndte som sygeplejeassistent på Amtssygehuset i Rud-

købing den 15.-9.-1967. I mellemtiden havde jeg truffet min mand, og vi blev gift den 2.-3.-1968, så jeg holdt op med at arbejde fra den 1.-5.-1968.

Nu er jeg bosat i Kalundborg, og vi har fået en dejlig lille pige, som er et års tid.

Jeg vil slutte min lille beretning med en hilsen til lærere og elever fra vinteren 1959-60.

Venlig hilsen

*Margit Skov Larsen, f. Hansen,
Skovbrynet 2, Kalundborg.*

København, d. 19.-11.-1969.

Kammerater, lærere og lærerinder fra vinteren 1959-60!

Det undrer én, at der er gået 10 år, siden man forlod skolen i Ringe, men når man sætter sig ned og tænker på, hvad der er sket i de 10 år, er det måske ikke så ufatteligt endda.

Efter opholdet på skolen hjalp jeg min far med landbruget i nogen tid, men det var ikke rigtig noget for mig. Derfor gik jeg over til at arbejde på en maskinfabrik, og der var jeg i 2 år.

I november 1963 blev jeg elev på Gymnastikhøjskolen i Ollerup, hvor jeg ligeledes har mange gode minder fra. Vi var ca. 20 unge mænd, der blev på skolen 1 måned ekstra for at træne til eliteholdet, hvilket dog ikke alle opnåede at komme med på.

Jeg var en af de heldige, der med det samme kom med på holdet, og der var jeg med i 3 år.

Da jeg rejste fra Ollerup, var det Fynske Livregiment i Odense, der kaldte til 16 måneders tjeneste.

Efter endt militærtjeneste søgte jeg ind til politiet, hvor jeg begyndte i København januar 1967. For tiden er jeg tjenestegørende i udrykningstjensten på Politigården, hvor jeg beskæftiger mig med patruljekørsel.

Jeg har været på en del dejlige udenlandsrejser, som gik til Tyskland, Spanien, Marokko og Schweiz. Turen til Schweiz var til Gymnastradaen i Basel her i sommer, hvor jeg var deltagere på politiets elitehold.

Med en jordemoder blev jeg gift her i efteråret, og bryllupsrejsen gik til Tunesien, hvor vi på en rundtur så det meste af landet.

Jeg slutter mit indlæg med mange hilsener til alle.

Jørgen Krogh,
Spartavej 2, Kbh., S.

Hundstrup, d. 19.-11.-1969.

Kære lærere og kammerater fra vinteren 1959-60!

Jeg har ikke været ude at rejse, men holdt mig hernede på Sydbyn. Efter jeg kom hjem fra efterskolen, var jeg 1/2 år på et feriepensionat. Der kom en masse udlændinge, så lidt har jeg da smagt af udlandet.

Derfra tog jeg til Svendborg, hvor jeg var i huset hos en udskrivningschef, der var jeg også 1/2 år. Så fik Annelise Christensen (Kirkeby) og jeg en plads sammen på »Julsbjerg« hos en gammel direktør-frue og hendes søster. Annelise var kokkepige og jeg stuepige. Der var vi så til august 1962; så døde den ene, og i mellemtiden var jeg blevet forlovet med en el-montør. I oktober 1963 blev vi gift, og nu har vi 3 børn, Lars på 6, Lotte på 3 og Mogens på 2 år. Vi har vort hjem i Hundstrup hos min mor, som blev enke for 8 år siden.

Det var så, hvad jeg har oplevet i de ti år, der er gået.

Til slut en hilsen til Hedemann, lærere og lærerinder, kammerater og især til beboerne på »Solglimt«, hvor jeg boede.

Mange hilsener med ønsket om en glædelig jul og et godt nytår.

Elin Østbjerg, f. Rasmussen,
Hundstrup, 5762 V. Skerninge.

»Kære »gamle« elevkammerater!

En lille hilsen til 10-års-jubilarerne. De forløbne 10 år, ja, de er gået hurtigt. Når man får til opgave at fortælle lidt om, hvad der er sket, så finder man pludselig ud af, at man har nået en hel del på 10 år.

Efter skoleopholdet hjalp jeg til derhjemme et års tid, hvor jeg gik og fandt ud af, at jeg ville være sygeplejerske. Det

obligatoriske »1 år i huset« havde jeg på en stor sjællandsk gård. Derefter et højskoleophold inden jeg januar 1963 begyndte som sygeplejeelev i Sønderborg. 1. marts 1966 afsluttede jeg sygeplejeuddannelsen, iøvrigt 3 år, der gik meget hurtigt. Jeg holdt mig stadig til Sønderjylland, idet jeg det næste 1 3/4 år var ansat på hospitalet i Sønderborg.

Da var det, som om man fik lyst til at se lidt nyt. Sammen med 2 veninder tog jeg nytår 1968 et år til udlandet nærmere betegnet Canada. Efter 9 måneders arbejde der, holdt vi ferie de følgende 3 måneder, som bla.a. blev brugt til en biltur på 15.000 km gennem USA og Mexico, hvor vi i Mexico City overværede en del af de olympiske lege; en pragtfuld tur, som heldigvis forløb uden uheld. Den 13. december sidste år vendte vi tilbage med årets juleskib.

Siden har jeg igen arbejdet her i Sønderborg; tager til København til februar.

Else Wahl.

Odense, november 1969.

Kære kammerater og lærere fra vinteren 1959-60!

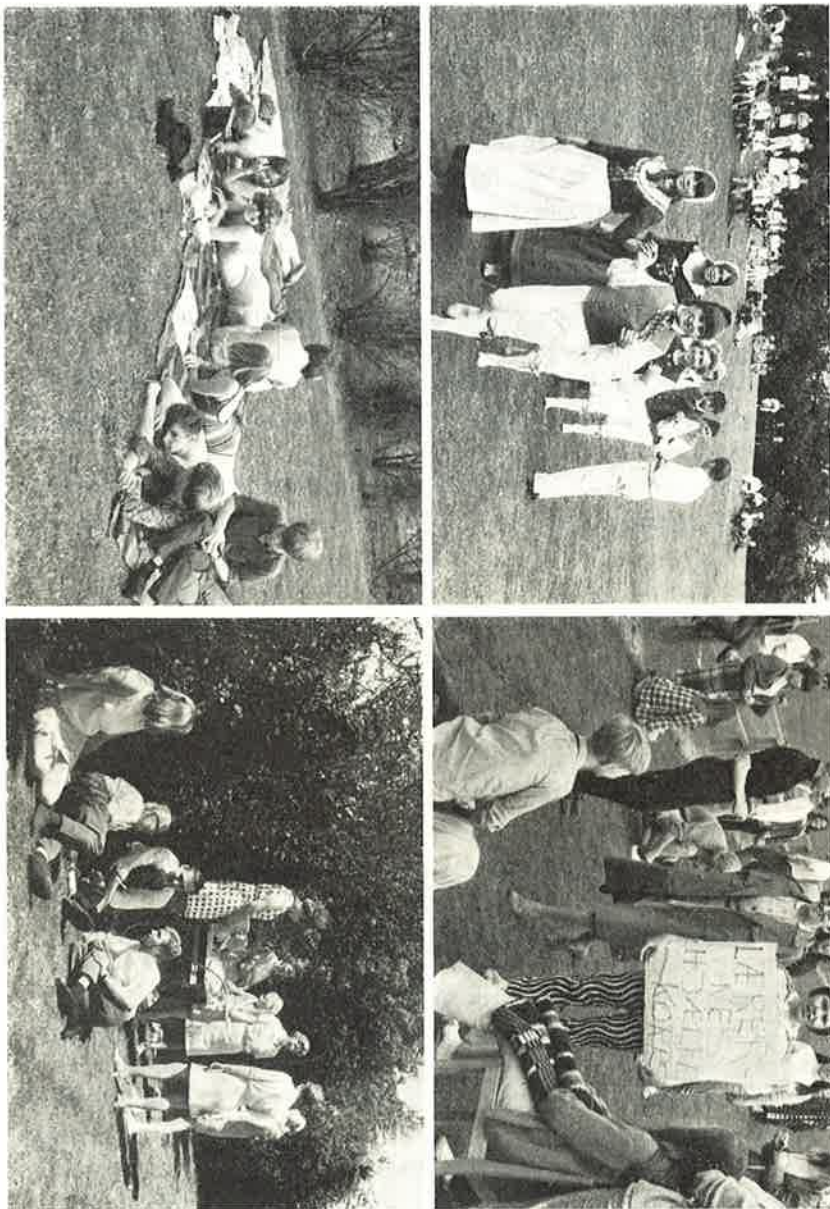
Tænk, at det nu er vores tur til at sende en hilsen igennem elevskriftet. Er det virkelig 10 år siden, vi mødtes i Ringe — hvor tiden dog flyver af sted.

Jeg glæder mig meget til elevskriftet i år, for der må da være noget nyt om de fleste af jer. Det bliver sjovt at læse, hvor i verden I befinder jer.

Efter endt ophold på Ringe Efterskole kom jeg i huset hos en gartner i Aunslev. Her var jeg med til at passe forretning, hus, børn og hjælpe i gartneriet. Det var en dejlig arbejdsplads, men jeg ville lære lidt mere, så i august 1961 begyndte jeg på præliminærkursus, og jeg fik min eksamen i 1963.

Efter 2 år på skolebænken trængte jeg til at få fyldt tegnebogen, så jeg fik arbejde som husassistent på O.A.B.S. Det må være et arbejde, der passer til mig, for jeg er her endnu og har altså været her i 6 år.

Da jeg hverken er gift eller forlovet, kan jeg tillade mig at nyde livet. Jeg har da også i mine ferier haft nogle dejlige ture

til udlandet. Hvor er det interessant at se andre landes skikke og kultur.

Hvis I skulle forvilde jer til Odense, skulle det glæde mig, hvis I besøgte mig. Jeg plejer i hvert fald at have bønner i kaffedåsen.

Jeg vil slutte med at ønske alle en rigtig glædelig jul og et godt nytår. En særlig hilsen til mine »sovekammerater« på »Kap det gode håb«.

Mange hilsener fra Inge Lis Rasmussen,
(Strandtvæd, Aunslev), Sdr. Boulevard 29, FI, 5000 Odense.

Fangel, d. 23.-11.-1969.

Kære allesammen!

Efter en dejlig sommer på Ringe Efterskole var jeg hjemme hos mine forældre. I foråret 1961 købte de en gård i Fangel, og jeg blev hjemme endnu et år.

Til maj 1962 kom jeg ud at tjene. Jeg begyndte som køkkenpige på et forsorgshjem »Store Dannesbo« ved Bellinge, hvor jeg lærte en masse, som er helt forskelligt fra en almindelig husholdning.

Da jeg havde været der 1½ år, søgte jeg plads som kokkepige og fik plads på »Sanderumgård Avlsgård« ved Davinde. Til Sanderumgård hører en dejlig park og en del skov, hvor vi gik lange og mange ture. Vi var mange unge og havde det i det hele taget festligt. Efter et meget lærerigt år ville jeg ud at se noget andet og søgte forskellige steder, men der var ikke rigtig noget, jeg kunne tænke mig, så fik jeg tilbudt at komme tilbage til »St. Dannesbo« som kokkepige. Der var gode arbejdsforhold og god løn og efter nogen overvejelse slog jeg til. I denne omgang var jeg der i 2½ år, så blev min bror, som ellers havde været hjemme hos mine forældre, gift, og jeg rejste så hjem. Jeg arbejdede ved en gartner i sommeren 1967, men hen mod jul blev jeg fyret på grund af, at der ikke var så meget at lave om vinteren.

Så fik jeg plads på et hvilehjem i Odense, men sagde ret hurtigt op; det var ikke noget for mig. Hen mod foråret fik jeg

igen arbejde på et gartneri, som der jo er en masse af her på egnen.

I efteråret 1968 manglede de atter hjælp i køkkenet på »St. Dannebo«, og jeg sprang fra gartnerarbejdet og gik i køkkenregionerne igen, som jeg trods alt føler mig bedst hjemme i. På »St. Dannesbo« er der 50-60 personer at lave mad til hver dag, så en del skal der bruges og arbejdskraft skal der til.

Af ture har jeg været en del omkring i sommerferierne. Jeg var med Ringe Efterskole i Norge, hvor vi kørte med bus, men ellers har jeg camperet både herhjemme og i udlandet. Jeg har været i Sverige, hvor vi, min bror og jeg, besøgte nogle bekendte. Vi var i Harzen en sommer, hvor der er en dejlig natur, og vi så en masse bl.a. Folkevognsfabrikken, som er et imponerende syn. Året efter gik turen til Østrig, nærmere betegnet Tyrol, hvor der er ualmindelig skønt. På turen derned tog vi en afstikker til Dacau, en koncentrationslejr lidt nord for München. Det var et uhyggeligt syn fra fortiden, som gjorde dybt indtryk på os.

Til slut vil jeg ønske Hedemann, lærere og gamle elever en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

*Kirsten Korsgård Larsen,
Tuemosen, Fangel.*

Først en hilsen til mine gamle kammerater og lærere på Ringe Efterskole.

Dernæst vil jeg fortælle lidt om, hvad der er hændt mig i 10-året, siden da.

Efter at skolen sluttede sidst i september fik jeg plads til 1. november på en gård ca. 5 km fra mit hjem. Der var et stort hus at holde, og vi var 8 mennesker daglig, så jeg fik min sag for, men det gjorde ikke noget, at der var meget at bestille, for det var nogle meget gemytlige mennesker.

Der blev jeg 1 år. — Så fik jeg plads hos en læge, som boede lige i nærheden i en lille by. Der blev jeg 1½ år. Det var også nogle ganske vidunderlige mennesker at være hos. Der var jeg forøvrigt med til en flytning og så bagefter få hele huset lavet

om. Det var ikke nogen morsom affære, for vi var syv mennesker, som blev stuvet sammen i et rum på 16 m². Det var det eneste sted, der ikke rodede. 14 dage måtte vi opholde os der, men det blev taget med godt humør.

Derfra tog jeg ud på en gård igen. Det var en lidt større gård nær Odense. Der var et stort hus at holde tillige med en stor have. Vi havde 3 karle på kost, og om foråret kunne det hænde, vi var oppe på 10 mennesker daglig. Der blev jeg 5 år og 3 måneder. Jeg blev også regnet som medlem af familien, og jeg føler stadig som om, jeg hører til der.

De sidste 3 måneder, jeg var der, var for at komme over jordbær sæsonen. Det var den eneste tid, fru'en gik med i marken, så da var jeg gerne »kokkeepige«, så længe det stod på.

På den gård lærte jeg min mand at kende. Da han så rejste ud til Staurby ved Middelfart 1. maj, efter at vi havde gået og set på hinanden i 3 år, fik jeg plads som kokkepige på Hindsavl Slot 1. august.

På det sted fik jeg set lidt til den finere madlavning. — Der sluttede jeg så 1. august i år og blev gift 9. august.

Min mand havde i foråret fået en bestyrerplads i Hårby, og der skulle vi så bo. Men vi måtte til at pakke sydfrugterne igen til 1. november. Vi kunne ikke rigtig sammen med ejeren. Nu bor vi i Årslev.

Min mand arbejder på en større gård her, og jeg er hjemmegående husmoder indtil videre.

Ja, det var så, hvad jeg har bedrevet siden sommeren 1960. Det er utroligt, at det allerede er ti år siden.

Dengang var der vist ingen, der havde tænkt sig, at der i dag ville vandre mennesker på månen.

Mange hilsener. *Bodil Jensen, Lammesø, Otterup,
gift Jørgensen, »Skytløkkegård«, Gl. Byvej, Årslev.*

Næstved, d. 19.-11.-1969.

Kære gamle kammerater!

Er det da virkelig ti år siden, vi var på Ringe Efterskole. Ja, tiden går, og der er løbet meget vand igennem åen siden.

Ja, I husker vel nok, da vi rejste fra skolen, var jeg formand for ungarleforeningen. Dette var dengang en meget anset stilling. Lad mig nu hellere indrømme med det samme, at her i de sidste halve snes år har det været noget småt med vore generalforsamlinger. Vi har nemlig ikke afholdt nogen, siden vi rejste. Jeg ved ikke rigtig, om det er formandens skyld, ellers er det fordi, medlemmerne har haft en dårlig samvittighed, for noget er der altså galt. Nu er der desværre sket det beklagelige, kære medlemmer, at formanden har mistet reglementet, og nu kan jeg slet ikke huske reglerne mere, og så vidt jeg husker, stod der vist heller ikke noget om, at vi ikke måtte gå ud sammen med piger, så jeg har altså gjort det med en god samvittighed, og er da også nået så vidt, at jeg har fået ring på.

Jeg vil lige benytte et par linier til at fortælle lidt om, hvordan tiden for mit vedkommende er gået.

I 1965 fik jeg den idé, at jeg ville rejse en tur til USA. Der var mange vanskeligheder, inden jeg kom derover. Jeg måtte bl.a. ind og springe soldat i et halvt år mere, men så var jeg så heldig, at jeg kom med det beredne opvisningshold til England, som var en yderst stor oplevelse. Da denne tur var overstået, pakkede jeg min kuffert, og så dampede jeg af med USA som mål. Jeg var meget heldig med arbejde og fik et godt job som galoptræner. Ja, der var mange oplevelser i de to et halvt år, jeg var derovre, men dem må jeg gemme til en anden gang.

Nu er jeg altså hjemme igen, og er havnet her i Næstved som soldat ved det beredne opvisningshold.

Jeg vil slutte med at ønske Karl Hedemann, lærerne og alle fra årgangen 1959-60 en rigtig glædelig jul samt et godt nytår.

Ove Banggård.

Sütfeld, Tyskland.

Kære kammerater fra sommeren 1960!

Efter den lærerige sommer på Ringe Efterskole havde jeg plads på Sdr. Nærrå Fri- og Efterskole som kokkepige. Den 1. november 1961 begyndte jeg som elev på Tommerup Børnehjem. Da jeg havde taget den 1-årige uddannelse som barne-

plejerske, blev jeg ansat på Nyborg børnehospital. Her blev jeg kun i kort tid, da jeg hurtig fandt ud af, at jeg ikke kunne passe syge børn. Den 17. marts 1963 rejste jeg til England, hvor jeg var Au-pair hos en familie med 2 små piger. I påsken 1964 besøgte jeg Skotland. Den 19. april 1964 vendte jeg næsen hjemad igen og blev hos min familie i Flemløse til 20. maj, da havde jeg fået plads på et gods i Nordtyskland. Her lærte jeg min tilkommende at kende. Den 15. oktober 1966 blev jeg ansat i en lille forretning i lufthavnen i Hamburg, hvor der blev solgt danske landbrugsvarer. Den 1. august 1968 holdt jeg op med at arbejde og den 24. august blev jeg gift med Günther i Flemløse kirke. Til foråret venter vi vores førstefødte.

Til slut sender jeg mange hilsener til forstander Hedemann og kammeraterne fra sommeren 1960.

*Elisabeth Müller, f. Pedersen,
Lülfeld Farfredde 1, Tyskland.*

Efter Deres skrivelse, som jeg har fået, sidder jeg og tænker på, at det er helt fantastisk, at det allerede er 10 år siden, jeg var elev på Ringe Efterskole. De år er vel nok løbet afsted for mig.

Efter skoleopholdet var jeg et par år i huset, derefter fik jeg en lille dreng. Så rejste jeg til København, hvor jeg var elev på et børnehjem i Gentofte et par måneder. Det gik ikke så godt, da en assistent og jeg ikke kunne så godt sammen. Derfra kom jeg på en fødeklinik som medhjælper. Det var vældig sjovt at være med til at hjælpe små nye liv frem. Det var jeg meget glad for, men efter 1/2 år blev jordemoderen, der havde klinikken, syg og døde. Derefter blev jeg sygehjælper i 2 år på Rigshospitalet og kunne vældig godt lide arbejdet.

Da jeg i 1965 blev gift, holdt jeg op med at arbejde for selv at passe min dreng, der på det tidspunkt var 3 år gammel. Så blev jeg hjemme i 2 år, og så fandt jeg ud af, at jeg ville have hyrevognskort. I løbet af et par måneder havde jeg det og begyndte at køre. Jeg kørte i 1 år og har lige for nylig købt vogn selv og er blevet selvstændig vognmand. Det går vældig fint.

Min dreng er 7 år og lige begyndt at gå i skole. Min mand er fængselsbetjent på 5. år. Han er ellers uddannet kommis. Jeg må sige, at jeg efter et mislykket ægteskab i 1962 nu er meget lykkelig og tilfreds med tilværelsen med min nuværende mand, som jeg som sagt blev gift med i 1965. Vi bor på Amager, og vi var her i sommer for første gang en tur udenlands. Vi tog vores dreng med og tog 14 dage til Spanien. Det var en vældig oplevelse for os alle tre.

Jeg vil nu slutte og sende brevet afsted. Jeg har fået det lidt sent, da det jo først er blevet sendt til mine forældre på Fyn. Jeg selv hedder nu Mary Margrethe Pihl Axelsen, f. Pedersen, og bor Peder Lykkesvej 111, 3., th., 2300 København S.

Jeg ville være meget glad, om De ville sende en hilsen til alle de kammerater, der gik sommeren 1959 på Ringe Efterskole.

Mange hilsener og tanker fra en elev i 1959 kaldet »Viggo« blandt kammeraterne.

Mary Axelsen,
Peder Lykkesvej 111, 3., 2300 Kbhvn. S.

Elevliste

Arnold K. K. Absalonsen, Grønland.
Hanne Birthe Bak, Stenstrup.
Birthe Bech-Hansen, Liseleje.
Jørgen Cuba Bjerking, Kastруп.
Arne Laurits Bonde, Herringe.
Annie Hansen Bruhn, Ø. Toreby.
Flemming Ingmar Christensen, Glostrup.
Torben Christensen, Hesselager.
Tove Bjerggård Christiansen, Fredsted.
Bjarne Frederiksen, Vigerslev.
Lone Frederiksen, Svendborg.
Elisabeth Frydenlund, V. Skerninge.
Anne Marie Hansen, Hundstrup.
Birgit Annette Hansen, Svendborg.
Bitten Irene Hansen, Årup.
Jens Christian Bech Hansen, Brangstrup.
Joan Højgård Hansen, Ærøskøbing.
Johnny Hansen, Herlev.
Lars Bøker Fahnøe Hansen, Eskildstrup.
Lissie Schøler Hansen, Evetofte.
Ronald Hansen, Vissenbjerg.
Merethe Hansen, Årup.
Hanne Sissen Henningsen, Snekkersten.
Leo Holgersen, Jordløse.
Anders Jensen, Frederiksværk.
Anders Otto Houmøller Jensen, Hjallesø.
Bent Kofoed Jensen, Strøby Egede.
Else Marie Jensen, Melby.

Irene Tangå Jensen, Ellerup.
Jørgen Helge Jensen, Freltofte.
Jørgen Lunde Jensen, Langå.
Lisbeth Jeppesen, Vissenbjerg.
Ein Sofie Johnsen, Fredsted.
Anne Kjær Jørgensen, Forlev.
Inga Jørgensen, Brørup.
Karin Ingefred Jørgensen, Nykøbing F.
Rene Jørgensen, Kalundborg.
Vagn Ingeman Jørgensen, Skellerup.
Erik Knudsen, Åstrup.
Jan Kristensen, Nyborg.
Efraim D. J. F. Kronwold, Grønland.
Bente Stenmann Larsen, Lakkendrup.
Laurits Møller Larsen, Lumby.
Jens Lauridsen, Lakkendrup.
Jens Christian Laursen, Orø.
Ken Juul Ljungdal, Stårup.
Hedvig J. E. H. Lundblad, Grønland.
Ove Madsen, Nr. Lyndelse.
Else T. K. Mathiassen, Grønland.
Lisbet Miland, Vindinge.
Annette Lise Nielsen, København.
Asger Helge Nielsen, Gudbjerg.
Bjarne Skov Nielsen, Gislev.
Gunnar Troels Nielsen, Veringe.
Jan Kroggård Nielsen, København.
Tove Nygård, Korup.
Grethe Conni Pedersen, Vejlbj.
Uffe Weinreich B. Pedersen, Roskilde.
Eli Birthe Petersen, Ø. Kippinge.
Hans Christian Petersen, Aunslev.
Lars Østergård Petersen, Brobyværk.
Merete Gøeg Petersen, Holbæk.
Ellen Maren Poulsen, Svindinge.
Kim Runge Poulsen, Hørsholm.

Jens Olaf Rasmussen, Korup.
Kent Balle Rasmussen, Kjellerup.
Mette Olive Rasmussen, Vester Åby.
Niels Rasmussen, Korsør.
Per Bruno Rasmussen, Aunslev.
Kurt Remi Schiødte, Kværndrup.
Bente Schmidt, Askov.
Mette Schwartz, Nordborg.
Sussie Christina Sell, København.
Gunnel Karina Skafte, Nr. Lyndelse.
Ruth Lydiksen Skovmose, Brørup.
Ebbe Sølund Stensen, Odense.
Bente Karen Ledal Sørensen, Årup.
Kirsten Hell Therkildsen, Svebølle.
Eigil Kofoed Thomsen, Brørup.
Lone Irene Thomsen, Freltofte.
Hans Christian Thordsen, Tandslet.
Torben Wiktrup, København.

Elevmødet afholdes i år den

6.-7. juni

Elevforeningens regnskab 1968-69

		INDTÆGT	
Beholdning:		Kontant	7,75
—		Giro	26,03
Juni	8.	Indk. ved elevmøde	1.243,09
Oktober	30.	Gave til skolen fra tidligere elever	1.180,00
December	1.	Renter i banken til 1/12	66,52
—	11.	Renter i sparekassen til 11/12	11,45
—	17.	Hævet i banken	2.000,00
		Indk. for elevskrifter	7.072,00
Marts	17.	Renter på girokonto	11,46
Juni	11.	Renter i sparekassen til 11/6	11,60
Balance			11.629,90

		UDGIFT	
Juni	8.	Udgift ved elevmøde	869,31
Oktober	30.	Indk. pengegave overført til skolen	1.180,00
December	1.	Renter indsat i bank	66,52
—	11.	Renter indsat i sparekassen	11,45
—	13.	Frimærker og kuverter	2.203,15
April	2.	Trykning af elevskrifter m.m.	4.704,07
Maj	30.	Betaling for girouddrag	2,22
Juni	4.	Indsat i bank	2.550,00
—	11.	Renter indsat i sparekasse	11,60
		Beholdning: Giro	13,20
		Beholdning: Kontant	18,38
Balance			11.629,90

		FORMUE	
Bankbog			3.917,25
Sparekassebog			478,91
Giro			13,20
Kontant			18,38
Ialt			4.427,74

Ovenstående regnskab er gennemgået. Kassebeholdning og bankbøger er os forevist.

Ringø, den 7. juni 1969.

ESTER TORP.

KARL HEDEMANN.